

KINNITATUD

Ambla Vallavolikogu
25. augusti 2005. a
määrusega nr 8

AMBLA VALLA JÄÄTMEKAVA
2005 – 2009. a

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. AMBLA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	7
1.1 Ambla valla üldülevaade.....	7
1.2 Ambla valla rahvastik ja elamumajandus	7
1.3 Ambla valla haridus, kultuur ja tervishoid	8
1.4 Ambla valla ettevõtlus.....	9
1.5 Ambla valla tehniline infrastruktuur	10
1.6 Ambla valla tömbekeskused	11
2. KOHALIKU OMAVALITSUSE JÄÄTMEKAVA.....	12
3. AMBLA VALLA JÄÄTMEHOOLDUSE ISELOOMUSTUS	13
3.1 Ambla valla jäätmete kogumine.....	13
3.2 Ambla vallas hinnanguliselt tekkivad jäätmed.....	14
3.3 Ambla vallas jäätmehooldusega liitunud jäätmetekitajad.....	18
3.4 Ambla valla jäätmete taaskasutamine.....	19
3.5 Ambla vallas tekkivate jäätmete kõrvaldamine	19
3.6 Ambla valla prügilad	20
3.7 Ambla valla jäätmevood	21
3.8 Ambla valla jäätmehoolduseeskiri.....	22
3.9 Ambla valla jäätmehoolduse peamised probleemid.....	22
4. JÄÄTMEHOOLDUSEGA KAASNEVA KESKKONNAMÕJU HINNANG	23
5. JÄÄTMEHOOLDUSE PLANEERIMINE JA EESMÄRGID	24
5.1 Eesti Keskkonnastrateegia ja tegevuskava.....	24
5.2 Jäätmeseadus.....	25

5.3 Pakendiseadus	25
5.4 Riiklik Jäätmekava.....	26
5.5 Maakondlik jäätmekava.....	26
5.6 Ambla valla ja KEJHK jäätmehooldusalased eesmärgid	27
6. AMBLA VALLA JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS	29
6.1 Korraldatud olmejäätmevedu.....	30
6.2 Taaskasutavate jäätmete käitlus.....	40
6.2.1 Pakendi- ja pakendijäätmed	42
6.2.2 Orgaanilised jäätmed.....	48
6.2.3 Ohtlikud jäätmed.....	49
6.2.4 Ehitus- ja lammutusjäätmed	50
6.2.5 Puidujäätmed.....	50
6.2.6 Probleemtooted	51
6.3 Segaolmejäätmete kõrvaldamine.....	52
7. JÄÄTMEHOOLDUSE EESMÄRKIDE ELLUVIIMINE JA RAHASTAMINE	52
7.1 Ambla valla seadusandlus	52
7.2 Ambla valla ülesanded.....	53
7.3 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse ülesanded.....	53
7.4 Jäätmetekitaja ülesanded.....	54
7.5 Jäätmehoolduse arendamise rahastamine.....	55
7.6 Jäätmevaldajate register.	56
8. TEGEVUSKAVA EESMÄRKIDE REALISEERIMISEKS	58
LISAD	61
<i>Lisa 1. Omavalitsuse täpsustatud ülesanded jäätmehoolduse korraldamisel.....</i>	<i>61</i>

Lisa 2. KEJHK piirkonna 1 jäätmeveo piirkond 66

Sissejuhatus

Käesoleva jäätmekava koostamisel on lähtunud *Jäätmeseaduse* (RT I 2004, 9, 52) §42, mille kohaselt on kohaliku omavalitsusüksuse jäätmekava, maakonna jäätmekavast juhindudes, koostatud kohaliku omavalitsusüksuse arengukava jäätmehoolduse arendamist põhjalikumalt puudutav osa. Sama seaduse § 42 kohaselt võib jäätmekava koostada ühiselt mitme kohaliku omavalitsusüksuse kohta.

Ambla vald on asutanud, koostöös teiste omavalitsustega Järvamaalt, Harjumaalt, Raplamaalt, Jõgevamaalt, Viljandimaalt ning Pärnumaalt MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse (edaspidi KEJHK). KEJHK on loodud omavalitsuste jäätmehooldusalase koostöö edendamiseks, *Jäätmeseadusega* omavalitsustele pandud ülesannete täitmiseks ning ühiselt piirkonna jäätmehoolduse arendamiseks.

Lähtudes eeltoodust on Ambla valla jäätmekava koostamisel arvestatud kogu KEJHK teeninduspiirkonna jäätmehooldusalaste arendamisvajaduste ja –võimalustega. Ambla valla jäätmekava on üks osa KEJHK piirkonna üldisest jäätmekavast.

Ambla valla jäätmekava koostamise eesmärgiks on analüüsida piirkonna jäätmehoolduse olukorda, määratleda seadusandlusest tulenevad kohustused ja eesmärgid ning välja töötada Ambla valla ja KEJHK üldised jäätmehooldusalased eesmärgid ja tegevuskava. Käesoleva jäätmekava koostamisel on aluseks võetud Riiklik Jäätmekava ja Järvamaa Jäätmekava ning koostatud jäätmekava on üheks osaks KEJHK üldisest jäätmekavast.

Ambla valla jäätmehooldusalasteks eesmärkideks on korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmetekitajate arvu suurendamine, taaskasutatavate jäätmete liigitikogumine ja sorteerimine jäätmete tekkekohal, sh pakendijäätmete kogumissüsteemi väljaehitamine, ning piirkonna jäätmetekitajate jäätmehooldusalase keskkonnateadlikkuse tõstmine, läbi põhjaliku teavitus- ja koolitustöö.

Olulisemaks muudatuseks Ambla valla jäätmehoolduses on korraldatud olmejäätmeveo ümberkorraldamine ning hajaasustusega piirkondade liitmine jäätmekogumissüsteemiga. Korraldatud olmejäätmeveo eesmärgiks on garanteerida kõikidele jäätmevaldajatele kvaliteetne, ühtsetel põhimõtetel välja töötatud ja võrdse hinnaga jäätmete kogumise teenus. Ambla vallas korraldatakse korraldatud olmejäätmeveo raames segaolmejäätmete kogumist ja vedu.

Lisaks segaolmejäätmete käitlemisele arendatakse jäätmete (pakendijäätmete, ohtlike jäätmete, suuregabriidiliste jäätmete) liigitikogumist ja sorteerimist nende tekkekohal. Selleks paigaldatakse pakendi müügipunktide ja suuremate elamugruppide juurde pakendikogumiskonteinerid.

Käesoleva jäätmekava on koostanud MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus, vastavalt KEJHK liikmetest omavalitsuste esindajate poolt heaks kiidetud lähteülesandele ja Ambla Vallavalitsuse poolt esitatud andmetele.

Jäätmekava koostamisel osalesid:

- Jargo Jürgens, KEJHK projektijuht;
- Ants Saariste, Ambla valla keskkonnaspetsialist

Jäätmekava ulatus ja üldnõuded sisu osas on toodud *Jäätmeseaduse* § 39 ja lisaks nõuded kohaliku omavalitsuse jäätmekavale § 42. Käesolev jäätmekava käsitleb järgmisi teemasid:

1. Olemasoleva jäätmehoolduse olukorra analüüs
2. Jäätmehoolduse õiguslik regulatsioon
3. Jäätmehoolduse eesmärgid ja eesmärkide realiseerimise vahendid ja meetmed
4. Hinnang jäätmekäitluse mõju kohta keskkonnaseisundile ja loodusvarade kasutamise mahu hinnang
5. Jäätmehoolduse korraldus ja rahastamine
6. Jäätmehoolduse tegevuskava eesmärkide realiseerimiseks

Käesolevas jäätmekavas ei ole käsitletud jäätmeliike, mis ei kuulu *Jäätmeseaduse* § 1 järgi jäätmeseaduse reguleerimisalasse:

1. välisõhku heidetavad saasteained ja heitmed;
2. reovesi ja koos reoveega käitlemisele kuuluvad või keskkonda heidetavad jäätmed, välja arvatud reovee käitlemisel tekkivad jäätmed (reoveesete);
3. radioaktiivsed jäätmed;
4. lõhkematerjalijääkidest koosnevad ja lõhkematerjale sisaldavad jäätmed;
5. loomsete jäätmete, sealhulgas loomakorjuste käitlemine;
6. mullaviljakuse parandamiseks või mujal põllumajanduses taaskasutatud sõnnik ning muud mullaviljakuse suurendamiseks taaskasutatud põllu- ja või metsamajanduses tekkivad loodusomased biolagunevad tavajäätmed;
7. maavarade ja maa-ainese uuringute, kaevandamise ning karjäärade tootmisjäägid niivõrd, kuivõrd need on reguleeritud teiste seadustega.

Käesoleva jäätmekava uuendatakse *Jäätmeseaduses* sätestatud tähtajal ning ajakohastatakse iga kolme aasta järel ning pärast suuremaid muudatusi riiklikus ja Järvamaa maakondlikus jäätmekavas ning jäätmehooldust reguleerivas seadusandluses.

Jäätmekava eelnõu kooskõlastatakse, avalikustatakse ning võetakse vastu Ambla Vallavolikogu poolt *Jäätmeseaduse* §-des 55 – 59 sätestatud korras.

1. AMBLA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

1.1 Ambla valla üldülevaade

Ambla vald asub Järvamaa põhjaosas, piirnedes Albu, Järva-Jaani ja Lehtse valdadega Järvamaalt ning Saksi ja Tamsalu valdadega Lääne-Virumaalt. Ambla valla pindala on 166 km², millest 43 % on haritavat maad ja 40 % metsamaad. Oma suuruselt on Ambla vald Järvamaa 16 omavalitsusüksuse seas kaheksandal kohal. Vallas paikneb kolm alevikku – Aravete, Ambla ja Käravete ning 10 küla. Valla halduskeskuseks on Ambla alevik. Suurematest teedest läbivad valda Piibe maantee (vana Tallinn-Tartu maantee) ja Rakvere-Paide-Pärnu magistraalteed. Valdav osa Ambla valla territooriumist on tasane ja kõrge mullaviljakusega, seega on valla territoorium soodne põllumajandusega tegelemiseks.

1.2 Ambla valla rahvastik ja elamumajandus

Seisuga 01.09.2004 oli Ambla valla territooriumil elukoht registreeritud 2445 inimesel, neist tööelisi elanikke on 1378. Lähiaastatel suureneb vallas eakate osakaal ning langeb kooliealiste laste arv. Rahvastiku tihedus Ambla vallas on 15,2 in/km², Järvamaa keskmine asustustihedus on 16,4 in/km² ja Eestis 33,3 in/km².

Tabel 1. Ambla valla rahvastiku jaotus asulate kaupa

Asula	Elanike arv	Asula	Elanike arv	Asula	Elanike arv
AMBLA VALD					
Ambla alevik	389	Kurisoo küla	93	Reinevere küla	66
Aravete alevik	1000	Mägise küla	38	Roosna küla	142
Käravete alevik	306	Märjandi küla	76	Sääsküla küla	64
Jõgisoo küla	118	Raka küla	68		
Kukevere küla	54	Rava küla	31		
KOKKU:					2445

Tabel 2. Ambla valla leibkondade iseloomustus ¹.

1 liikmeka	2 liikmeka	3 liikmeka	4 liikmeka	5 liikmeka	6 liikmeka	7 või enam liikmeka	Keskmine
AMBLA VALD							
361	288	104	119	56	22	7	2,33 liiget

Elamumajandus

Ambla vallas on kokku 671 elamut, milles on kokku 1302 tavaelamuruumi. Kortermaju on kokku 78 tk., milles on kokku 675 korterit, kuid Ambla Vallavalitsuse andmetel kasutatakse elamiseks 65

¹ 2000. aasta rahvastiku loenduse andmed. Statistikaamet.

korterimaja. Ambla valla asulate korterimajadest ja ühepereelamutest on ehitatud nõukogude ajal ning hajapiirkondade talumajatüüpi elamud enne 1945. aastat.

- 1919 – 1945.a ehitati 339 uut elamut
- 1946 – 1960.a ehitati 50 uut elamut
- 1961 – 1970.a ehitati 54 uut elamut
- 1971 – 1980.a ehitati 61 uut elamut
- 1981 – 1990.a ehitati 69 uut elamut
- 1991 – 1995.a ehitati 18 uut elamut

Tabel 3. Ambla valla tavaelamuruumid²

Tavaeluruumid			Tavaeluruumid	Asustatud	Asustamata
Korterid	Eramud	Muu elamud			
AMBLA VALD					
675	577	34	1286	981	305

Tabel 4. Ambla valla asustatud elamud asulate lõikes³.

Asula / küla	Elamud	Elanikud	Korterelamud		Ühepereelamud	
			Arv	Elanikud	Arv	Elanikud
AMBLA VALD						
Ambla alevik	149	389	8	50	141	339
Aravete alevik	136	1000	31	700	105	300
Käravete alevik	51	306	12	210	39	96
Jõgisoo küla	56	118	5	83	51	35
Kukevere küla	30	54	1	8	29	46
Kurisoo küla	39	93	-	-	39	93
Mägise küla	9	38	-	-	9	38
Märjandi küla	26	76	-	-	26	76
Raka küla	19	68	1	14	18	54
Rava küla	17	31	-	-	17	31
Reinevere küla	42	66	1	7	41	59
Roosna küla	33	142	5	90	28	52
Sääsküla	35	64	1	10	34	54
KOKKU:	642	2445	65	1172	577	1273

1.3 Ambla valla haridus, kultuur ja tervishoid

Haridusasutustest on vallas:

- **Ambla Põhikool** – asukoht Ambla alevik, 93 õpilast, 19 õpetajat 2003/2004. õ.-a. seisuga.
- **Aravete Keskkool** – asukoht Aravete alevik, 351 õpilast 2003/2004. õ.-a. seisuga.
- **Aravete Lasteaed** – asukoht Aravete alevik, 44 last, 16 töötajat 2003/2004. õ.-a. seisuga.

² 2000. aasta rahvastiku loenduse andmed. Statistikaamet.

³ Ambla Vallavalitsuse andmed (asustatud elamuhooned)

Kultuuritegevust edendavad vallas Ambla Kultuurikeskus ja mitmed külaseltsid, nagu Aravetel asuv Kangrumäe Külakultuuri Edendamise Selts, Maarjamõisa külaselts, Käravete Küla selts, Roosna külaselts, Sääsküla külaseltsing ja Aravete maanaised, viimased kuuluvad ka Eestimaa Maanaiste Ühendusse. Valla spordielu edendab Aravete Spordi- ja Tervisekeskus, samuti Ambla Spordiklubi. Raamatukogusid on vallas neli: Ambla, Aravete, Käravete ja Reinevere Raamatukogu.

Hoolekandega tegeleb Aravete Tervise- ja Hooldekeskus. Keskuses töötab ka hambaravikabinet ja apteek. Haruapteek töötab ka Ambla alevikus. Perearste on vallas kaks. Perearst Viuu Paljak Ambla vastuvõtupunkt ja Perearst Enn Sults Ambla vastuvõtupunkt.

1.4 Ambla valla ettevõtlus

Ambla vallas on ca 500 töökohta, sh avalikus sektoris 126 ja erasektoris 374. Enim töökohti (ca 230) on põllumajandussektoris. Tööealisi elanikke on vallas 1378. Peamised töölkäimise kohad on Tallinn 30%, vallasiseselt töötatakse Aravetel 23%, Amblas 3%, teistes valla külades 10%, naabervaldades 5%. Valla tööstusettevõtted tegelevad ehitusmaterjalide ja metallkonstruktsioonide tootmisega, puidutöötlemisega, ehitustegevusega ja õmblemisega.

Ambla valla ettevõtete jaotus sektorite vahel:

- Põllumajandus 20 tk
- Metsamajandus 2 tk
- Töötlev tööstus 5 tk
- Teenindus 11 tk

Tabel 5. Ambla vallas tegutsevad suuremad ettevõtted

Ettevõtte	Tegevusala	Asukoht
Ambla Vallavalitsus	valitsemine	Ambla alevik
Aravete Agro OÜ	põllumajandus	Aravete alevik
Aravete Kütus AS	bensiinijaam	Märjandi küla
Aravete Metallitööde OÜ	metallkonstruktsioonid	Aravete alevik
AS Aravete Saeveski	puidutöötlus	Aravete alevik
EPK OÜ	transporditeenused	Aravete alevik
Lada Eesti AS Aravete remonditöökoda	Autohooldus ja -remont	Aravete alevik
Maxit Estonia AS (Optiroc AS)	ehitusmaterjalitööstus	Aravete
TKM Ehitus OÜ	ehitus	Mägise küla

Teenindus

- **A & O kauplus** – toidukaupade müük Aravetel
- **Ambla Hambaravi Anne Heinsaar FIE** - hambaravi
- **Ambla postkontor**
- **Aravete Apteek T**
- **Aravete Hambaravi OÜ** – hambaravi
- **Aravete postkontor**

- **Käravete postkontor**
- **Perearst Enn Sults vastuvõtupunkt**
- **Perearst Viuu Paljak vastuvõtupunkt**
- **RR Lektus AS Ambla pood - toidukaubad**
- **RR Lektus AS Aravete kauplus - toidukaubad**
- **Vallalain OÜ – toidukaupade müük Käravetel**
- **Vallalain OÜ Kuulmarta kauplus Amblas – toidukaubad**
- **Vesiroos AS – toidukaupade müük Amblas**

Põllumajandus

- **Aravete AGRO OÜ**
- **FIE Andre Õunapuu**
- **FIE Kalle Adrat**
- **FIE Marti Kuusemets**
- **FIE Hando Õunapuu**
- **FIE Raigo Tops**
- **FIE Are Lilleaed**
- **FIE Meelis Kiigemäe**
- **FIE Ivo Siska**
- **FIE Ago Saavan**
- **FIE Uno-Peeter Teemusk**

Energeetika

- **Avoterm Aravete OÜ – energiasüsteemide ehitus ja hooldus, kütteseadmed ja -süsteemid, soojavarustus, soojusseadmed.**

Lisaks eraettevõtetele asuvad valla territooriumil riikliku struktuuri asutustena Järvamaa Päästeteenistuse Aravete tugikomando, Lääne Politseiprefektuuri Paide Politseijaoskonna Aravete konstaabel ja RMK Rava metskond.

1.5 Ambla valla tehniline infrastruktuur

Veevarustus, kanalisatsioon, puhastusseadmed

Valla korruselamute (osaliselt ka individuaalelamute), asutuste, ettevõtete ja loomakasvatustehaste joogiveega varustamiseks on rajatud 30 suuremat suurkaevu. Heitvesi juhitakse Aravete, Käravete ja Jõgisoo asulates tsentraalse kanalisatsiooni abil läbi biopuhasti ja biotiigi Sääsküla ojja ja Ambla jõkke. Roosna veisefarmi heitvett puhastab samuti biopuhasti. Ülejäänud asulates ja hajaasustusega aladel juhitakse heitvesi kogumiskaevudesse.

Teedevõrk

Ambla valla teederegistris on kokku 78,05 km avalike teid, millest teed moodustavad 62,05 km ja tänavad 16 km. Ambla valla teedest on ca 16 km asfaltkattega ja 61 km kruuskattega. Lisaks läbib Ambla valda riigiteid: põhimaanteed 12,59 km, tugimaanteed 6,56 km ja kõrvalmaanteed 84,92 km. Ambla valla teedevõrk on tihe ja ühendab kõiki peamisi asulaid korraliku teedeühendusega.

Energeetika

Ambla vallas on moodustatud üks kaugküttepiirkond Aravete alevikus, kus kasutatakse soojusenergia tootmiseks põlevkiviõli. Tsentraalse soojusenergia tootmisega tegeleb Aravete Avoterm OÜ. Kaugküttevõrgustikku ei kuulu endine Aravete KETE piirkond, kus 5 kortermajal on individuaalkatlamajad, kus kasutatakse küttena põlevkiviõli. Ambla alevikus köetakse vallamaja ja kultuurimaja ning Aravete alevikus kardiraja peahoonet vedelkütusega.

Küttekoldega kortermajade arv asulate kaupa:

Küla	Küttekoldega kortermajade arv
Aravete alevik	1
Käravete alevik	12 (sh. 8 ahjuküttega)
Ambla alevik	8
Roosna küla	5
Jõgisoo küla	5 (sh. 1 ahjuküttega)
Reinevere küla	1
Raka küla	1
Kukevere küla	1
Sääsküla	1

1.6 Ambla valla tõmbekeskused

Ambla vallas on kaks peamist tõmbekeskust: Ambla ja Aravete alevikud, neist Ambla alevik on halduskeskuseks, kus asub vallamaja ning Aravete alevikus asuvad valla peamised ettevõtted. Mõlemas tõmbekeskuses on olemas peamised teenindusasutused, raamatukogud, apteek, koolid jne.

Väljaspool Ambla alevikku mõjutavad valla elanike liikumist Tapa linn (14 km), Rakvere linn (43 km), Paide linn (44 km) ja Tallinn (75 km).

Tabel 6. Ambla valla tõmbekeskused

Tõmbekeskus	Külad, alevikud	Kaugus tõmbekeskusest	Elanike arv	Majapidamised	
				Eramajad	Kortermajad
Ambla tõmbekeskus	Ambla alevik	-	389	141	8
	Jõgisoo küla	2,5 km	118	51	5
	Raka küla	3,5 km	68	18	1
	Reinevere küla	7 km	66	41	1
	Roosna küla	9 km	142	28	5
KOKKU:	5 asulat		783	279	20
Aravete tõmbekeskus	Aravete alevik	Kaugus Amblast 10,5 km	1000	105	31
	Käravete alevik	6 km	306	39	12
	Kukevere küla	9,2 km	54	29	1
	Kurisoo küla	1 km	93	39	-
	Mägise küla	1,5 km	38	9	-
	Märjandi küla	5 km	76	26	-

				Majapidamised	
	Rava küla	5,5 km	31	17	
	Sääsküla	3 km	64	34	1
KOKKU:	8 asulat		1662	298	45

2. KOHALIKU OMAVALITSUSE JÄÄTMEKAVA

Peamiseks õigusaktiks, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmetega seonduvat, on *Jäätmeseadus* (RTI, 2004, 30, 208), mis jõustus 01. mail 2004. Vajaduse uue *Jäätmeseaduse* järele tingis Eesti jäätmehoolduses viimastel aastatel toimunud suhteliselt kiire areng ning vajadus viia seadus kooskõlla toimunud ja toimuvate muudatustega Euroopa Liidu jäätmealases seadusandluses.

Jäätmeseaduse § 42 kohaselt peab kohaliku omavalitsusüksuse jäätmekava sisaldama järgmist:

- 1) jäätmehoolduse olemasoleva olukorra kirjeldust;
- 2) jäätmekäitluseks vajaliku loodusvaru mahu hinnangut;
- 3) jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale;
- 4) kavandatavaid eesmärke;
- 5) eesmärkide realiseerimise vahendeid ja meetmeid ning tegevuskava.

Kohaliku omavalitsuse jäätmekava koostamisel tuleb juhinduda riiklikust ja maakondlikust jäätmekavast, täpsustades järgmised jäätmehooldusega seotud valdkonnad:

- 1) kohaliku omavalitsuse organi korraldatava jäätmeveo arendamist tema haldusterritooriumil, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna või piirkondade määramist;
- 2) jäätmete liigiti kogumise ja sorteerimise arendamist koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa;
- 3) jäätmehoolduse rahastamist.

Jäätmeseaduse §42 kohaselt võib kohalik omavalitsus koostada oma jäätmekava koostöös teiste omavalitsusüksustega mitme peale. Selline jäätmehoolduse planeerimine nõuab tihedat koostööd teiste omavalitsusüksustega. Kohalikul tasandil jäätmehoolduse planeerimisel on tähtis määratleda täpselt kohalikele omavalitsusele erinevate jäätmehooldusalaste õigusaktidega antud õigused ning pandud kohustused. Omavalitsuste vahelise koostöö aluseks on ühised eesmärgid ja tegevuskava ning identsed kohalikul tasandil jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid.

Ambla valla jäätmekava on koostatud koostöös teiste MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduse liikmetest omavalitsustega. 24. märtsil 2004. aastal AS Väätsa Prügila ruumides toimunud koosolekul otsustasid MTÜ KEJHK liikmetest omavalitsuste esindajad koostada kõikidele liikmetele ühiselt jäätmekavad, kus on püstitatud ühesugused jäätmehooldusalased eesmärgid ning eesmärkide realiseerimise meetmed, arendamiseks ühiselt Kesk-Eesti piirkonna jäätmehooldus vastavaks *Jäätmeseaduses* toodud tingimustele ning saavutamaks riiklike jäätmehooldusalaseid eesmärke.

Vastavalt omavalitsuste otsusele on iga KEJHK liikmest omavalitsuse jäätmekava iseseisev jäätmehoolduse arengut planeeriv dokument, mis üheskoos kokku moodustavad KEJHK teeninduspiirkonna jäätmekava.

3. AMBLA VALLA JÄÄTMEHOOLDUSE ISELOOMUSTUS

Käesoleva jäätmekava koostamisel on Ambla vallast kogutud ja käideldud jäätmeliikide ja koguste hindamise aluseks võetud jäätmekäitlusettevõtete poolt esitatud andmed, Järvamaa jäätmekava, erinevad Eestis teostatud jäätmekäitluselused uuringute ja Ambla Vallavalitsuse esitatud andmed. Hindamaks objektiivselt valla jäätmehoolduse hetkeolukorda, on käsitletud eraldi kodumajapidamistest, ettevõtetest ja asutustest jäätmekäitlusettevõtete poolt kogutud jäätmeliike ja koguseid.

3.1 Ambla valla jäätmete kogumine

Ambla Vallavalitsuse andmetel tegelevad Ambla vallas jäätmekäitlusega teenustööna AS Ragn-Sells (jäätmeluba nr JARM-007), AS Vaania (jäätmeluba nr JARM-005), AS Väätsa Prügila (jäätmeluba nr JARM-008/2002).

Ambla vallas toimub korraldatud olmejäätmevedu Aravete, Ambla ja Käravete alevikes ning Raka, Rava, Sääsküla, Roosna, Jõgisoo, Kurisoo, Kukevere ja Mägise külades. Segaolemejäätmete kogumisega tegeleb Ambla valla territooriumil AS Ragn-Sells, kellega vallavalitsus sõlmis lepingu 2000. aastal.

2003.a koguti Ambla valla majapidamistest kokku 125,98 tonni olmejäätmeid. Arvestades Ambla valla elanike arvu, koguti 2003. aastal ühe inimese kohta 51,45 kg olmejäätmeid aastas.

Tabel 8. Jäätmekäitlejate poolt kodumajapidamistest 2003.a. kogutud jäätmekogused, t/a

Jäätmekäitleja	Jäätmeluba	Kogutud jäätmeliigid ja kogused		
		Jäätmeliik	Jäätmekood	Kogus
AMBLA VALD				
Ragn-Sells AS	JARM-007	Segaolemejäätmed	20 03 01	122,213
		Vanarehvid	16 01 03	1,250
AS Väätsa Prügila ⁴	JARM-008/2002	Värvijäätmed	20 01 27*	0,342
		Sortimata ravimikogumid	20 01 98*	0,085
		Pliiakud	20 01 33*	1,719
		Patareid	20 01 33*	0,015
		Vanarehvid	16 01 03	0,156
		Elektroonikaseadmed	20 01 36	0,200
KOKKU:				125,98

⁴ AS Väätsa Prügila on kajastatud tabelis jäätmevedajana

Pakendijäätmed, jm liigitikogutud tavajäätmed

Pakendijäätmete kogumiseks on Ambla Vallavalitsus koostöös AS Vaaniaga paigutanud pakendijäätmete kogumiskonteinerid Aravete alevikku Lasteaia tänavale ja Käravetele raamatukogu juurde. Pakendijäätmeid kogutakse segapakendina ning kogutud jäätmed sorteeritakse AS Vaania Lilli külas Harjumaal asuvas sorteerimiskeskuses. Eraldi sorteeritud materjalid antakse edasi jäätmete taaskasutamise tegelevatele jäätmekäitlusettevõtetele – klaasijäätmed AS Järvakandi Klaas, plastijäätmed OÜ Wasteplast või Plastitehas AS, metallijäätmed – Kuusakoski AS, paberi- ja papijäätmed AS Cleanaway Sekto.

Vanapaberi kogumiseks korraldab AS Väätsa Prügila iga aasta Järvamaa koolides vanapaberi kogumiskampania, mille käigus õpilased kogusid vanapaberit. Ambla vallas koguti 2003.a Aravete Keskkoolis 3,920 tonni ja Ambla Põhikoolis 5,560 tonni pappi ja vanapaberit.

Ohtlikud ja suuregabariidilised jäätmed

Ohtlike jäätmete kogumiseks spetsiaalne kogumiskonteiner Ambla vallas puudub. Kodumajapidamistes tekkivate ohtlike ja suuregabariidiliste jäätmete kogumiseks on Ambla Vallavalitsus koostöös AS Väätsa Prügilaga korraldanud üks kord aastas ohtlike jäätmete kogumisring. Kogumisring haaras endas Ambla valla suuremaid asulaid, kuhu elanikud ise toovad ohtlikud ja suuregabariidilised jäätmed. Samuti on Ambla vallamajas vanade patareide kogumiskast. Kokku koguti 2003.a ohtlike jäätmete kogumisringi käigus 2,161 tonni ohtlike jäätmeid ning 1,606 tonni suuregabariidilisi jäätmeid (vanarehvid ja elektroonikaseadmed).

3.2 Ambla vallas hinnanguliselt tekkivad jäätmed

AS Maves poolt koostatud ning Riigikogu 4. detsembri 2002. a otsusega heaks kiidetud Üleriigilise Jäätmekava kohaselt tekkis 2000.a Eestis ühe elaniku kohta keskmiselt 378 kg olmejäätmeid aastas, mis teeb ca 1 kg segaolmejäätmeid inimese kohta päevas.

Hinnanguliselt tekkivate jäätmekoguste hindamise aluseks on võetud erinevates jäätmehooldusealastes uuringutes toodud aastas ühe elaniku kohta tekkiv jäätmekogus. Tekkivate jäätmete kogus sõltub suuresti elanike tarbimisharjumistest ning kaubandus ja teiste teenindustevõtete lähedusest või paremast ühendusest suuremate tõmbekeskustega.

Sellest tulenevalt on arvestatud ühe inimese kohta segaolmejäätmete tekkeks:

- tiheasustusega piirkonna elanikud 225 kg/a
- hajaasustusega piirkonna elanikud 175 kg/a

Tabel 9. Ambla valla majapidamistes hinnanguliselt tekkivate segaolmejäätmete kogus, t/a.

Asula	Elanike arv	Tekkiv jäätmekogus	KOKKU, t/a
AMBLA VALD			
TIHEASUSTUSEGA PIIRKOND			
Aravete alevik	1000	225 kg/a	225,000
Ambla alevik	389	225 kg/a	87,525
Käravete küla	306	225 kg/a	68,850
Roosna küla	142	225 kg/a	31,950
Jõgisoo küla	118	225 kg/a	26,550
HAJAASUSTUSEGA PIIRKOND			
Reinevere küla	66	175 kg/a	11,550
Rava küla	31	175 kg/a	5,425
Raka küla	68	175 kg/a	11,900
Kukevere küla	54	175 kg/a	9,450
Kurisoo küla	93	175 kg/a	16,275
Mägise küla	38	175 kg/a	6,650
Märjandi küla	76	175 kg/a	13,300
Sääsküla küla	64	175 kg/a	11,200
KOKKU:	2445		525,625

Segaolmejäätmete liigiline koostis

Segaolmejäätmed on oma olemuselt heterogeensed ja nende koostis on muutuv. Jäätmete koostis muutub suuresti sõltuvalt inimeste tarbimisharjumistest, kaubandusettevõtete kaugusest, inimeste võimalusest jäätmeid ise käidelda. Isekäitlemise osakaal on oluliselt suurem maapiirkondades, kus orgaanilised toidujäätmed komposteeritakse või osaliselt kasutatakse loomatoiduks ning paberi ja papijäätmed põletatakse.

Käesolevas jäätmekavas on segaolmejäätmete liigilise koostise aluseks võetud Riiklikus jäätmekavas toodud protsentuaalne koostis. 2000. aastal Tallinnas, Pärnus, Raplas, Aravetel, Kuusalus ja Loo asulas läbiviidud uuringu kohaselt moodustasid orgaanilised jäätmed keskmiselt 42,1%, paber, papp, kartong 25,3%, klaas 2,7%, metall 3,8%, plast 11,6%, puit 3,3%, püsijäätmed 6,7%, komposiitmaterjalid (k.a kartongil põhinevad joogipakendid) 3,4%, tekstiil 0,9% ja ohtlikud jäätmed 0,2% kogutud segaolmejäätmetest.

Tabel 10. Ambla valla majapidamistes hinnanguliselt tekkivate segaolmejäätmete koostis.

Jäätmeliik	Massi protsent	Jäätmekogus, t/a
Orgaanilised jäätmed	42,1	221,288
Paber, papp, kartong	25,3	132,938
Klaas	2,7	14,192
Metall	3,8	19,974

Jäätmeliik	Massi protsent	Jäätmekogus, t/a
Plast	11,6	60,973
Puit	3,3	17,346
Püsijäätmed	6,7	35,217
Komposiitmaterjalid	3,4	17,871
Tekstiil	0,9	4,731
Ohtlikud jäätmed	0,2	1,051
KOKKU:	100	525,625

Olmejäätmete hulgas olevad pakendijäätmete kogused

Lähtudes asjaolust, et pakendite ja pakendijäätmete käitlemisele on seoses Eesti liitumisel EL-liiduga senisest rohkem tähelepanu pööratud ning *Pakendiseadusega* on täpsemalt reguleeritud antud jäätmehoolduse valdkonda, on Ambla vallas täpsemalt selgitatud pakendite klassifikatsioone ning analüüsitud tekkivaid pakendi ja pakendijäätmete koguseid.

Pakendid on kõik tooted, sõltumata valmistamise materjalist või selle omadustest, mida kasutatakse kaupade hoidmiseks, kaitsmiseks, käsitlemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks, toormest kuni valmiskaubani, tootjast kuni kasutajani või tarbijani. Pakendiks loetakse ka sel eesmärgil kasutatavaid mittetagastatavaid esemeid⁵. Pakendid muutuvad pakendijäätmeteks, kui nende valdaja on need ära visanud, kavatseb seda teha või on kohustatud seda tegema, ehk siis, kui tarbija on visanud pakendi prügikasti või kogumiskonteinerisse.

Pakendid liigitatakse lähtuvalt nende koostismaterjalidest järgmiselt:

- **Paber ja papppakend** – moodustavad koos komposiitpakendiga (kihilisest kartongist või sellele lisaks kile, plast või foolium) ca 40% kasutatavast pakendimaterjalist⁶. Komposiitpakend asendab toiduainetööstuses oluliselt plastpakendit joogipakendina. Peamiselt kasutatakse komposiitpakendeid mittegaasiliste karastusjookide, mahlade ja piimatoodete pakendamiseks.
- **Klaaspakend** – kasutatakse peamiselt toiduainetööstuses (alkohoolsete- ja karastusjookide pakendamiseks), vähemal määral farmaatsia-, keemia- jt tööstusharude toodete pakendamisel.
- **Plastpakend** – hinnanguliselt 70% plastpakendist on müügipakend. Kasutatakse peamiselt karastusjookide, lahjade ja kangete alkohoolsete jookide pakendamiseks. Osaliselt ka rühm- ja veopakendid (taara- ja muud kastid ning kanistrid, tünnid). Enamus kasutatavast plastpakendist on ühekorrapakendid, mis muutuvad jäätmeteks kodumajapidamises. Suurema osa kasutatavast plastpakendist moodustavad polüetüleen- (PE) ja polüetüleentereftaatspakend (PET). Hinnanguliselt moodustab ca 20% müügipakendist plastpakend. Lähiaastatel prognoositakse plastpakendi (sh. joogipakendi) kasutamise kümnekordset kasvu.
- **Metallpakend** – peamiselt teras- ja alumiiniumpakendid. Kasutatakse peamiselt toiduainetööstuse toodangu pakendamiseks (karastus- ja vähealkohoolsed joogid ning pikema säilivusajaga erinevad konservid). Teiseks suuremaks kasutusvaldkonnaks on keemiatööstuse toodangu pakendamine (värvid, lakid, liimid jne). Keemiatööstuses kasutatavast pakendist moodustavad pärast nende kasutamist kõrvaldamist suurema osa ohtlikud jäätmed, mis tuleks koguda ja käidelda väljaspool üldist pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi.
- **Puitpakend** – on peamiselt seotud tootmises kasutatavate veopakenditega: EUR-alused, puitkastid jne. Teeninduses (kauplused) kasutatavad veopakendid tagastatakse kaupa transportivale ettevõttele reeglina uue kauba toomisel. Samuti kasutatakse puitluseid uuesti kaubanduses või tootmises.

⁵ „Pakendi ja pakendijäätmete kogumis- ja taaskasutamissüsteemi rakendamine Eestis“. Säätva Eesti Instituut 2003.

Hindamaks Ambla vallas tekkivate pakendite ja pakendijäätmete liike ja koguseid, on kasutatud SEI-Tallinn poolt teostatud uuringute ja Riikliku Jäätmekava ühe osana koostatud „Pakendi- ja pakendijäätmealane tegevuskava“ toodud tulemusi.

Tekkinud olmejäätmete liigist moodustavad vastavad pakendid ja pakendijäätmed järgmise protsentuaalse osa:

- *Paberist ja papist ca 50% paber ja papppakend*
- *Klaasijäätmetest ca 100% klaaspakend*
- *Metallijäätmetest ca 80% metallpakend*
- *Plastijäätmetest ca 80% plastpakend*
- *Komposiitmaterjal ca 100% pakendijäätmed*

Uuringute kohaselt moodustavad pakendijäätmed kaaluliselt 25-30%, mahuliselt ca 60% segaolmejäätmetest. Ühe inimese kohta tekib aastas ca 85 kg pakendijäätmeid, kogu sisetarbimises kasutatakse pakendeid ligi 190 kg ühe inimese kohta (sealhulgas veopakendid ning rühmpakendid, mis eemaldatakse enne tarbijat). Joogipakendid moodustavad kogu pakendimassist ca 15%.

Pakendijäätmete kogumassist moodustavad erinevast materjalist pakendid:

- *Puitpakend – 10%*
- *Metallpakend – 8%*
- *Plastpakend – 17%*
- *Klaaspakend – 20%*
- *Paber ja papppakend – 43%*
- *Muu pakend – 2%*

Pakendijäätmete tekkivad kogused

Täpsemate andmete saamiseks, on koguste arvutamisel kasutatud mõlemat erinevates uuringutes kasutatud pakendijäätmete massiprotsenti:

- *Massiprotsent¹ – aluseks on kogu pakendijäätmete massis konkreetse pakendijäätmeliigi osa.*
- *Massiprotsent² – segaolmejäätmete massis olevast jäätmeliigist pakendijäätmete osa.*

Tabel 11. Ambla vallas tegelikult tekkivad pakendite ja pakendijäätmete kogused, t/a.

Pakendijäätmeliik	Massiprotsent¹	Kogus	Massiprotsent²	Kogus
<i>Paber ja papppakend</i>	43	67,806	50	66,492
<i>Metallpakend</i>	8	12,615	80	15,979
<i>Plastpakend</i>	17	26,807	80	48,778
<i>Klaaspakend</i>	20	31,538	100	14,192
<i>Komposiitpakend</i>	12	18,923	100	17,871
KOKKU:		157,687		163,311

⁶ Pakendikoguste ja -liikide uuring Statistikaameti andmete põhjal. SEI-Tallinn, 2002.

3.3 Ambla vallas jäätmehooldusega liitunud jäätmetekitajad

Korraldatud olmejäätmeveoga liitunud elanike arvu hindamise aluseks on võetud jäätmekäitlusettevõtete AS Ragn-Sells'i ja AS Vaania lepinguliste klientide arv, Ambla valla ühe leibkonna keskmine suurus, 2003.a kodumajapidamistes kogutud jäätmekogused ning hinnanguliselt tekkivad jäätmekogused.

Ambla Vallavalitsuse andmetel on seisuga 31.12.2003.a korraldatud olmejäätmeveoga liitunud (sõlminud vastavasisulise lepingu jäätmekäitlusettevõttega) ca 72 eramajades elavat klienti, arvestades, et ühe leibkonna suuruseks on ca 2,5 elanikku, lisanduvad veel Ambla, Aravete ja Käravete aleviku ning Roosna, Jõgisoo, Raka, Kukevere ja Sääsküla külade kõik kortermajade elanikud, seega on Ambla vallas hinnanguliselt liitunud ca 1348 elanikku, mis teeb kokku ca 55% valla elanikest.

Tabel 12. 2003. aastal vallas ühe inimese kohta kogutud olmejäätmekogused ⁷

Jäätmeliik	Jäätmekogus*	Valla elaniku kohta	Liitunud elaniku kohta
AMBLA VALD			
Segaolmejäätmed	122,213 t/a	49,98 kg/a	90,66 kg/a
Paberi- ja papijäätmed	9,480 t/a	3,88 kg/a	7,03 kg/a
Ohtlikud jäätmed	2,161 t/a	0,88 kg/a	1,61 kg/a
Suuregabariidilised jäätmed	1,606 t/a	0,66 kg/a	1,19 kg/a
KOKKU:	135,46 t/a	55,40 kg/a	100,49 kg/a

Ettevõtete ja asutuste jäätmehooldus

Asutustest ja ettevõtetest on korraldatud olmejäätmeveoga liitunud:

- Aravete Agro OÜ
- Maxit Estonia AS
- Olerex tankla
- Ambla Põhikool
- Ambla Vallavalitsus
- Aravete Raamatukogu
- AGS Tuning
- Aravete Keskkool
- RR Kaubandus AS
- Ambla Raamatukogu
- Aravete Kardirada

Ambla valla ettevõtted ja asutused andsid 2003.a jäätmekäitlejatele üle 71,93 t tavajäätmeid ja 1,013 t ohtlikke jäätmeid.

- Segaolmejäätmed – 67,915 t
- Patareid ja akud* – 0,970 t
- Ehitus- ja lammutusjäätmed – 4,780 t
- Nakkusohtlikud jäätmed* – 0,043 t

Valdavalt on jäätmete statistikas määramata ettevõtete nimetus ja asukohajärgne omavalitsus. Kasutatakse määratlust – „määramata väikeettevõte“, mistõttu ei ole täielikku ülevaadet ettevõtete poolt jäätmekäitlejatele üle antud jäätmeliikidest ja –kogustest.

3.4 Ambla valla jäätmete taaskasutamine

Jäätmete taaskasutamine on nende korduskasutamine toodetena, taaskasutamine materjalina või jäätmete põletamine soojusenergia tootmiseks. Ambla vallas toimub tsentraalne soojusenergia tootmine peamiselt kivisöel või õlikütteil. Kodumajapidamistes tekkivate puidujäätmete kogumiseks ühtset kogumissüsteemi ei ole loodud, suurem osa tekkivatest puidujäätmetest kasutatakse kohapeal soojusenergia tootmiseks.

Mitteametlikult võib lugeda jäätmete taaskasutamiseks olmetek kivivate paberi ja papijäätmete põletamist eramajade küttekolletes. Arvestades, et Ambla vallas elab eramajades, mis ei ole ühendatud tsentraalküttega 577 elanikku ning lokaalse küttekoldega kortermajades ca 212 elanikku, võib järeldada, et kodumajapidamistes taaskasutatakse ca 22 tonni paberi ja papijäätmeid aastas ning 2003. a suunati jäätmete liigitikogumise süsteemi läbi taaskasutusse ca 9,48 t paberi ja papijäätmeid.

Samuti taaskasutatakse eramajades bioloogiliselt lagundatavaid jäätmeid. Reeglina kompostitakse aias tekkivaid haljastusjäätmeid ning hajaasustusega piirkondade majapidamistes kasutatakse toidujäätmeid loomasöödana. Hinnanguliselt taaskasutatakse Ambla vallas ca 19 tonni kodumajapidamistes kompostitavaid orgaanilisi jäätmeid.

Osaliselt toimub joogipakendi korduskasutamine läbi taara kokkuostu Aravete ja Ambla alevike kaupluses. Suurem osa Ambla vallast spetsiaalsete kogumiskonteineritega kogutud segapakendi ja teisi liigitikogutud (paber, papp, klaas, metall, elektroonika) taaskasutatavaid jäätmeid suunatakse pärast sorteerimist AS Väätsa Prügilas ja AS Vaania poolt taaskasutusse väljaspool Järva maakonda asuvasse jäätmekäitlusettevõttesse (AS Järvakandi Klaas, OÜ Kesto, AS Kuusakoski, Plastitehas OÜ, Cleanaway Sekto AS jne).

3.5 Ambla vallas tekkivate jäätmete kõrvaldamine

Jäätmete kõrvaldamine on jäätmete maapeale või maaalune ladestamine, tahkete jäätmete heitmine veekogudesse, põletamine ilma tekkivat soojusenergiat kasutamata jt teised jäätmekäitlustoimingud, mille käigus jäätmed kõrvaldatakse e. viiakse keskkonda neid taaskasutamata.

Ambla valla territooriumil ametlikult jäätmete kõrvaldamist ei toimu. Mitteametlikult põletatakse haljasalade hooldusel tekkinud jäätmeid ning ladestatakse segaolmejäätmeid selleks mitte ettenähtud

⁷ Aluseks on võetud ainult kodumajapidamistest kogutud jäätmeliigid ja -kogused

kohtadesse. Ambla vallast kogutud segaolmejäätmed ladestatakse keskkonnanõuetele vastavas Väätsa prügilas. 2003.a jäätmekäitlusettevõtete jäätmearuannete kohaselt ladestati:

- Väätsa prügilasse – 190 tonni

3.6 Ambla valla prügilad

Prügila registri järgi on Ambla vallas neli prügilat:

- *Ambla prügila (kood 1250 01)*
- *Aravete prügila (kood 1326 02)*
- *Kukevere prügila (kood 3554 03)*
- *Roosna prügila (kood 7081 05)*

Ambla, Aravete, Kukevere ja Roosna prügilad on jäätmete ladestamiseks suletud alates 01.01.2002. aastast. Prügilate korrastamisega alustati 2001.a ning korrastamistööd on lõpetatud ainult Roosna prügilas. Rahaliste võimaluste puudumisel on korrastamistööd pooleli Aravete, Ambla ja Kukevere prügilates.

Eelnimetatud prügilate korrastamist on rahastatud järgmiselt:

• <u>AMBLA PRÜGILA</u>			
2002.a	KOKKU 49 900.00 krooni	KIK 44 900.00	Ambla vald 5 000.00
2004.a (taotlus)	KOKKU 333 250.00 krooni	KIK 299 925.00	Ambla vald 33 325.00
• <u>ARAVETE PRÜGILA</u>			
2002.a	KOKKU 103 053.00 krooni	KIK 90 000.00	Ambla vald 13 053.00
2004.a (taotlus)	KOKKU 305 030.00 krooni	KIK 274 527.00	Ambla vald 30 503.00
• <u>KUKEVERE PRÜGILA</u>			
2002.a	KOKKU 85 700.00 krooni	KIK 77 900.00	Ambla vald 7 800.00
2004.a (taotlus)	KOKKU 343 846.00 krooni	KIK 309 461.00	Ambla vald 34 385.00

3.7 Ambla valla jäätmevood

Jäätmevoog	Kogutud jäätmed, t/a	Kogumisviis	Käitlusviis
Biologunevad jäätmed	-	Ühtne kogumissüsteem puudub	Eramajades kompostitakse koos muude aiajäätmetega oma majapidamise piires. Kortermajade biologunevad jäätmed ladestatakse segaolme-jäätmetena Väätsa Prügilasse
Paberi- ja papijäätmed	9,480	Kogumisaktsioon Aravete Keskkoolis ja Ambla Põhikoolis.	Kogumisaktsiooniga kogutud paberi ja papijäätmed veetakse Väätsa Prügilasse, kus need sorteeritakse, pressitakse kokku ja suunatakse taaskasutusse
Suuregabariidilised jäätmed	0,200	1 kord aastas kogumisring	Koostöös AS Väätsa Prügilaga korraldatud kogumisringi käigus kogutud suuregabariidilised (sh. elektroonikaseadmed) transporditakse Väätsa Prügilasse, kust need antakse edasi taaskasutuse ettevõtetele
Puidujäätmed	-	Ühtne kogumissüsteem puudub.	Varem kohalikesse prügilatesse ladestatud jäätmeid organiseeritult ei käidelda. Valdav jäätmetekitajate „isekäitus“ n. eneseinitsiatiivil põletamine
Klaas- ja plastpakendijäätmed	-	2,5 m ³ segapakendikonteiner Aravetel ja Käravetel	Kogutakse segapakendina. Kogutud klaas- ja plastpakendijäätmed järelsorteeritakse AS Vaania sorteerimiskeskuses ning suunatakse edasi taaskasutusse
Plastijäätmed	-	2003.a põllumajandus ja puidutööstusettevõtted plastijäätmeid jäätmekäitlusettevõtetele ametlikult üle ei andnud	
Tekstiilijäätmed	-	Ühtne kogumissüsteem puudub	Varem kohalikesse prügilatesse ladestatud jäätmeid organiseeritult ei käidelda. Ladestatakse segaolmejäätmetena Väätsa Prügilasse
Ohtlikud jäätmed	3,131	1 kord aastas kogumisring. Ettevõtted annavad jäätmed otse üle AS Väätsa Prügilale.	OJ kogumiskonteineris ja kogumisringiga kogutud ohtlikud jäätmed transporditakse Väätsa Prügilasse, kus need sorteeritakse, pakendatakse ümber ning antakse üle teistele jäätmekäitlusettevõtetele
Segaolmejäätmed	190,128	0,6 - 2,5 m ³ kogumiskonteinerid kortermajade ja asutuste juures. Eramajade juures 140 – 240 l plastkonteinerid. Asutuste ja ettevõtete juures on 0,6 – 2,5m ³ suurused konteinerid.	AS Ragn-Sells ja AS Vaania poolt kogutud jäätmed ladestatakse peamiselt Väätsa Prügilas.
Reoveesete	-	Ühtne kogumissüsteem puudub	Käitlussüsteem puudub
Ehitus- ja lammutusjäätmed	4,780	Ühtne kogumissüsteem puudub. Ettevõtted annavad ise jäätmekäitlusettevõtetele (AS Väätsa Pürgila) üle.	Ettevõtted viivad tekkinud ehitus- ja lammutusjäätmed ise Väätsa prügilasse, kus need hiljem purustatakse ja suunatakse taaskasutusse (kasutatakse täitematerjalina prügila laiendamisel)
Metallijäätmed	-	Osaliselt kogutakse metallijäätmeid 1 kord aastas korraldatava jäätmekogumisringi käigus. Suurem osa antakse otse kokkuostule Paides, Tapal, Rakveres	Kogumisringiga kogutud metallijäätmed antakse üle AS Väätsa Prügilale ning sealt edasi Kuusakoski AS'le. Suurem osa metallijäätmetest antakse otse üle metalli kokkuostu ettevõtetele ja sealt edasi AS Kuusakoski-le
Meditiinijäätmed	0,043	Ühtne kogumissüsteem puudub.	Suurem osa ladestatakse segaolmejäätmetena Väätsa prügilasse.
Vanarehvid	1,406	1 kord aastas elanikele kogumisring. Ettevõtted annavad jäätmed ise üle jäätmekäitlusettevõtetele.	Koostöös AS Väätsa Prügilaga kogutud jäätmed transporditakse Väätsa Prügilasse, kus need purustatakse ja suunatakse taaskasutusse
KOKKU:	209,168	NIMETATUD KOGUS SISALDAB NII KODUMAJAPIDAMISEST KUI JURIIDILISTELT ISIKUTELT KOGUTUD JÄÄTMEID	

3.8 Ambla valla jäätmehoolduseeskiri

Ambla valla jäätmehoolduseeskiri kinnitati Ambla Vallavolikogu määrusega nr 11. 25. aprillil 2002.a. Jäätmehoolduseeskiri oli kehtestatud Eesti Vabariigi 1998.a *Jäätmeseaduse* § 21, lõike 1 alusel.

Jäätmehoolduseeskirja kohaselt Ambla Vallavalitsus pidi korraldama oma haldusterritooriumil olmejäätmete vedu, valima välja olmejäätmevedu teostava ettevõtte(d), korraldama kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete kogumist ning edendama jäätmete liigitikogumist.

Jäätmehoolduseeskirja kohaselt olid kohustatud kõik Ambla valla jäätmevaldajad (asutused, ettevõtted, majapidamised ja suvilad) sõlmima lepingu olmejäätmevedu teostava ettevõttega või ise jäätmed prügilale üle andma.

Samuti oli jäätmevaldajatel kohustus kasutada taaskasutatavate ja ohtlike jäätmete kogumiseks spetsiaalseid Ambla valla avalikesse kohtadesse välja pandud kogumiskonteinereid.

Jäätmete tekkekohal, st. kodumajapidamistes oli lubatud teatud tingimustel põlevaid jäätmeid küttekolletes põletada ja orgaanilisi toidujäätmeid kompostida.

Jäätmehoolduseeskirja kohaselt olid Ambla valla prügilad jäätmete ladestamiseks suletud alates 01.01.2002.a.

3.9 Ambla valla jäätmehoolduse peamised probleemid

- Jäätmehoolduseeskirjas ei olnud toodud täpsemalt piirkonnad, kus peaks jäätmevaldajad korraldatud olmejäätmeveoga liituma. Kehtib üldine liitumise kohutus, mis jääb jäätmetekitajate jaoks liiga umbmääraseks.
- Jäätmehoolduseeskirjas ei olnud toodud informatsiooni olmejäätmevedu teostav ettevõtte kohta, kellega peaks jäätmevaldajad lepingu sõlmima.
- Jäätmehoolduseeskirjas ei olnud toodud täpset informatsiooni Ambla valla jäätmete ladestuskoha kohta, kuhu saavad jäätmevaldajad jäätmeid pärast Ambla valla prügilate sulgemist üle anda.
- Ambla vallas on jäätmeveoga liitunud jäätmetekitajate arv ca 55% valla elanikkonnast, mis on küll oluliselt suurem naabervaldade vastavast näitajas, kuid suur osa elanikkonnast on väljaspool kogumissüsteemi.
- Kodumajapidamistest kogutakse ca 26% tekkinud jäätmetest.
- Jäätmealane aruandlus ei anna täpset ülevaadet kogutud jäätmeliikide ja –koguste kohta.
- Ambla valla asutustest ja ettevõtetest on vähesed liitunud korraldatud jäätmeveoga või prügilasse otse üle andnud.

4. JÄÄTMEHOOLDUSEGA KAASNEVA KESKKONNAMÕJU HINNANG

Jäätmehoolduse keskkonnamõju avaldub iga jäätmetega seotud käitlustoimingut läbi viies. Mõju keskkonnale avaldub mitmest aspektist, ning võib olla nii otsene kui kaudne.

- OTSENE KESKKONNAMÕJU - loodusliku keskkonna reostamine, jäätmete veoga kaasnev välisõhu saastamine, inimese tervise ja heaolu kahjustamine;
- KAUDNE KESKKONNAMÕJU - prügilate ümbruses maa hinna langus, prügilate sulgemisega kaasnev loodusressursi kulu.

Jäätmehooldusest tulenev suurimaks negatiivset keskkonnamõju omavaks tegevuseks on keskkonnanõuetele mittevastavate kohtade kasutamine jäätmete ladestamiseks. Ambla vallas kasutati jäätmete ladestamiseks nelja prügilat: Ambla, Aravete, Kukevere ja Roosna prügilat. Kõik prügilad asuvad Pandivere Veekaitsealal ning on rajatud selleks spetsiaalselt ettevalmistamata kohta. Arvestades asjaoluga, et prügilatesse ladestati aastate jooksul nii tava- kui ka ohtlike jäätmeid ning valdav osa piirkonnas olmejäätmete hulgas olevatest orgaanilistest jäätmetest, tekib prügilate jäätmelademe laguprotsesside tulemusel nii nõrgvett kui ka prügilagaasi. Suuremat ohtu keskkonnale ja piirkonna põhjaveele kaasavad Aravete prügila, mis asub endises karjääris ning Ambla prügila, mis asub küll looduslikul pinnasel, kuid prügila alune põhjavett kaitsev pinnasekiht on suhteliselt õhuke. AS Maves poolt 1999. a läbi viidud uuringu „Pandivere Veekaitsealal paiknevate prügilate kaardistamine ja keskkonnaohtlikkuse hindamine“ kohaselt hinnati prügilate keskkonnaohtlikust järgmiselt: Aravete prügilal 23,5 punkti ja Ambla prügilal 19 punkti. Arvestades asjaoluga, et Järvamaa prügilate maksimumohtu hinnati 24 punktiga, on tegemist väga suurt ohtu põhjaveele osutavate prügilatega.

Jäätmete kogumisel avaldab otsest keskkonnamõju jäätmete transport. Samas ei ületa tekkiv keskkonnamõju üldise transpordi mõju välisõhu kvaliteedile.

Keskkonnamõju vähendamise seisukohalt on vajalik prügilatesse ladestavate jäätmete koguste ja selles sisalduva orgaanilise materjali osakaalu vähendamine. See on võimalik läbi jäätmete sorteerimise ja taaskasutamise suurendamise. Ambla valla seisukohalt on otstarbekas jäätmeid sorteerida nende tekkekohal. See tagab kogutud jäätmete parema liigilise puhtuse, mis võimaldab väiksemate kulutustega neid järelsorteerida ning loob eeldused suunata erinevaid jäätmeid suuremas koguses kordus- ja taaskasutusse.

Jäätmete kogumisel avaldab negatiivset keskkonnamõju eelkõige toidujäätmete ning muude orgaaniliste jäätmete kogumine, nimetatud jäätmed hakkavad kogumisnõude harva tühendamise korral roiskuma, põhjustades nii haisu kui jääkvedelike teket. Jäätmekäitluse üldise negatiivse keskkonnamõju kontrollimise ja vähendamise eeltingimuseks, on kõigi jäätmetekitajate haaramine korraldatud jäätmekäitlussüsteemi ja kontroll tekkivate jäätmevoogude üle.

Ohtlike jäätmete kogumise ja hoiustamisega kaasneb ebaõigete lahenduste kasutamisel negatiivne mõju eelkõige töötajate tervisele ja tööohutusele ning ümbritsevale keskkonnale. Kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete ajutine ladustamine kodumajapidamistes suurendab oluliselt ohtu keskkonnale ja inimese tervisele.

Kodumajapidamistes (eriti hajaasustuses) toimub paratamatult osaline kogutavate jäätmete kohapealne käitlemine – kompostimine, põletamine. Korrektse käitumise korral, ei oma teatavate jäätmeliikide kohapealne taaskasutamine või kõrvaldamine olulist negatiivset mõju. Isekäitlemisel tuleb vältida erinevate plastijäätmete põletamist ning kompostimisel tekkiva haisu tekkimist.

5. JÄÄTMEHOOLDUSE PLANEERIMINE JA EESMÄRGID

5.1 Eesti Keskkonnastrateegia ja tegevuskava

Eesti riiklikud keskkonnavalused ja jäätmehooldusalused eesmärgid kuni 2010. aastani on toodud Eesti Keskkonnastrateegias. Keskkonnastrateegia kohaselt toetab riik toorme ja materjalide säästlikku kasutamist, piirata jäätmete tekkimist ja soodustada nende taaskasutust, vähendada jäätmetest põhjustatud keskkonna saastamist ja nendega saastunud alasid ning arendada jäätmekäitlust, eriti ohtlike jäätmete käitlemist.

Saavutamaks riiklikult püstitatud jäätmealaseid eesmärke, tuleb nii maakondlikul kui ka kohalikul tasandil jäätmehoolduse planeerimisel ja jäätmekäitluse teostamisel lähtuda järgmisest jäätmekäitlustegevuste pingereast:

1. jäätmete tekke vältimine
2. tekkivate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine
3. jäätmete taaskasutamise laiendamine
 - otsene ringlussevõtt (korduskasutus)
 - jäätmetes sisalduva materjali ringlussevõtt
 - jäätmete bioloogiline töötlemine (kompostimine)
 - jäätmete taaskasutamine energiatootmiseks (põletamine)
4. keskkonnanõuetekohane jäätmete töötlus ja ohutustamine
5. jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine

Keskkonnastrateegias püstitatud eesmärkide rakendatavad meetmed ja tegevuste prioriteedid on toodud *Eesti Keskkonnategevuskavas*.

Jäätmehoolduse arendamiseks on planeeritud läbi viia järgmiseid praktilisi tegevusi:

Nr.	Tegevus	Vastutav täitja
1.	Vanade keskkonnaohtlike väikeprügilate järkjärguline sulgemine aastaks 2009	KKM ⁸ , KOV ⁹

⁸ KKM - Keskkonnaministeerium

⁹ KOV – kohalik omavalitsus

Nr.	Tegevus	Vastutav täitja
2.	Ohtlike jäätmete üleriigilise kogumisvõrgustiku rajamine	KKM, KOV
3.	Loomade matmispaikade sulgemine, pärast loomsete jäätmete põletusseadme käikuandmist	KKM, PM ¹⁰
4.	Orgaaniliste olmejäätmete eelsorteerimise ja kompostimise katseprogrammi läbiviimine	KKM
5.	Reoveepuhastite settekäitluse probleemide lahendamine, reoveesette käitlusstrateegia väljatöötamine ja rakendamine	KKM, KOV
6.	Kasutatud rehvide kogumissüsteemi rajamine	KKM
7.	Jäätmejaamade rajamine taaskasutatavate jäätmete kogumiseks ja esmaseks töötlemiseks	KKM, KOV
8.	Kompostväljakute rajamine biolagunevate jäätmete käitlemiseks	KKM, KOV
9.	Jäätmehoolde nõustamiskeskuste loomine, iga keskkonnanõuetele vastava prügilateeninduspiirkonnas	KKM, KOV
10.	Maakondlike jäätmekavade rakendamiseks vajalikud administratiivsed ja tehnilised lahendused (rahastamise tagamine maakondlike jäätmekavade tegevuste, mis ei kajastu otseselt keskkonnategevuskavas)	KKM

5.2 Jäätmeseadus

01.05.2004. aastal kehtima hakanud *Jäätmeseaduses* on püstitatud üleriigilised senise jäätmekäitluspraktika piirangud ja jäätmehoolduse arendamise eesmärgid.

Riiklikud eesmärgid tavajäätmete ladestamise kohta:

- tavajäätmete prügilate osas alustatakse olmejäätmete ladestamiseelse töötlemisega hiljemalt 01.01.2008. a, et vähendada nende kogust ja ohtlikkust, lihtsustada nende käsitsemist või tõhustada taaskasutamist. Jäätmeid, mille töötlemine neid eesmärke ei saavutaks, ei ole vaja ladestamiseelselt töödelda;
- prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla:
 - üle 45 massiprotsendi alates 16. juulist 2010. a;
 - üle 30 massiprotsendi alates 16. juulist 2013. a;
 - üle 20 massiprotsendi alates 16. juulist 2020. a.
- keelatakse vedelate jäätmete, teatud ohtlike omadustega jäätmete ja määratlemata ainete ladestamine;
- keelatakse vanarehvide ladestamine, keeld ei laiene prügilas ehitusmaterjalina kasutatavatele rehvidele:
 - alates 16. juulist 2006. a ei võeta prügilasse vastu tükeldatud kasutatud rehve.

5.3 Pakendiseadus

Pakendi ja pakendijäätmete taaskastussüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud selliselt, et saavutatakse *Pakendiseaduses* toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud ning *Jäätmeseaduses* sätestatud jäätmekäitluse üldised eesmärgid.

¹⁰ PM - Põllumajandusministeerium

Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi kavandatud eesmärgid:

- vähendada ja vältida kasutatud pakendist Jäätmeseaduse § 2 tähenduses jäätmete tekkimist;
- suurendada pakendi, pakendimaterjali ja pakendijäätmete kordus- ja taaskasutust, vastavalt tehnilistele ja keskkonnakaitselistele võimalustele, saavutamaks Pakendiseaduses sätestatud taaskasutamise sihtarvud;
- vähendada pakendi ja pakendijäätmete ebasoovitavat (kahjulikku) mõju inimeste tervisele ja keskkonnale;

Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutuse sihtarvud (vastavalt Pakendiseaduse § 36):

- Alates 2005. aasta 1. maist peab pakendiettevõtja, välja arvatud isik, kes müüb pakendatud kaupa, tagama oma pakendatud kauba ja sisseveetud pakendatud kauba pakendijäätmete taaskasutuse järgmises ulatuses:
 - pakendijäätmete kogumassist vähemalt 50% aastas;
 - pakendijäätmete kogumassist ringlussevõtuna vähemalt 25% aastas ja iga pakendimaterjali liigi kogumassist vähemalt 15% aastas.
- Alates 2010. aasta 31. detsembrist peab pakendiettevõtja, välja arvatud isik, kes müüb pakendatud kaupa, tagama pakendijäätmete taaskasutamise järgmises ulatuses:
 - pakendijäätmete kogumassist vähemalt 60% aastas;
 - pakendijäätmete kogumassist ringlussevõtuna vähemalt 45% aastas ja iga pakendimaterjali liigi kogumassist vähemalt 15% aastas.

5.4 Riiklik Jäätmekava

Üleriigilise jäätmekava, kiideti heaks Riigikogu 4. detsembri 2002. aasta otsusega (RT I 2002, 104, 609), kohaselt on riik seadnud omale eesmärgiks tähelepanu pöörata järgmistele jäätmehooldusalastele tegevustele:

- tootmises ja jäätmekäitluses jäätmete tekke ennetamine ning tekkivate jäätmekoguste vähendamine;
- tootmises ja jäätmekäitluses parima võimaliku tehnoloogia kasutamine;
- jäätmete taaskasutamisel nendes sisalduva materjali kasutamise eelistamine energiakasutusele;
- jäätmete taaskasutamine või kõrvaldamine nende tekkekohale lähimas tehnoloogiliselt ja keskkonnakaitseliselt sobivas jäätmekäitluskohas.

5.5 Maakondlik jäätmekava

Maakondlik jäätmekava on maakondliku planeeringu osa, mille eesmärgiks on välja tuua maakondlikud jäätmehooldusalased eesmärgid ja juhised omavalitsuste jäätmekavade koostamiseks. Järvamaa jäätmekava eelnõu koostati 2002. aastal. Tingituna 2004. aastal jõustunud uutest Jäätmeseaduse ja Pakendiseadusega rakendunud jäätmehooldusalastest nõuetest, ajakohastati Järvamaa jäätmekava eelnõu Keskkonnaministeeriumi poolt 2004. aasta sügisel.

Järvamaa jäätmehoolduse üldised eesmärgid on järgmised:

- jäätmetekke ja jäätmete edasise käitlemise ohjamine;
- omavalitsuste haldussuutlikkuse tõstmine nii jäätmekäitluse korraldamise kui ka järelevalve suhtes;
- jäätmetekke vähendamine ja tekkivate jäätmete taaskasutamise suurendamine;
- ladestatavate jäätmete koguse ja selles biolagunevate jäätmete osatähtsuse vähendamine;
- optimaalse jäätmekogumissaamade võrgu rajamine ja kõige lähema keskkonnakaitseliselt sobiva jäätmekäitluskoha kasutamine;
- ohtlike jäätmete kogumissüsteemi arendamine;
- võimalikult suure arvu jäätmetekitajate haaramine jäätmete kogumise ja käitlemise süsteemi;
- kontroll meditsiinijäätmete tekke ja käitlemise üle;
- vanade prügilate keskkonnaohutu sulgemine;

5.6 Ambla valla ja KEJHK jäätmehooldusalased eesmärgid

Ambla valla ja KEJHK üldisteks jäätmehoolduse arendamise eesmärkideks, on suurendada elanikkonna keskkonnateadlikkust, mõjutada tarbimisharjumusi ning muuta jäätmehooldus jäätmevaldajate igapäeva elu loomulikuks osaks.

Lisaks eeltoodud riiklikele ja maakondlikele jäätmehooldusalastele eesmärkidele ning seadustest tulenevatele kohustustele ja sihtarvudele, seab Ambla vald endale täpsustatud jäätmehooldusalased eesmärgid.

Korraldatud jäätmehoolduse laiendamine

- Korraldatud olmejäätmeveo konkursi välja kuulutamine hiljemalt 01.01.2006. a.
- Rakendada koostöös KEJHK jäätmevaldajate registri ja lepinguhaldussüsteem hiljemalt 01.03.2006.a.
- Korraldatud olmejäätmeveo rakendamine hiljemalt 01.03.2006.a.
- Liita korraldatud olmejäätmeveoga 90% jäätmetekitajatest 31.12.2006. aastaks.
- Koguda 80% hinnanguliselt hajaasustusega piirkondades ja 90% tiheasustusega piirkondades tekkivatest segaolmejäätmetest 31.12.2006. aastaks.
- Liita 30.11.2006. aastaks kõik piirkonna ettevõtted korraldatud olmejäätmeveoga.

Jäätmete tekkekoguse vähendamine

- Korduvkasutatavate materjalide kogumissüsteemi, sh. tagatisrahaga kaetud joogipakendi, käivitamine hiljemalt 01.07.2005.a.
- Elanikkonna pidev teavitamine jäätmehoolduse korraldusest ja sõltuvusest jäätmetekitajate suhtumisest ja tarbimisharjumustest.
- Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine kooliõpilastele.

Jäätmete ohtlikkuse vähendamine

- Kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete kogumise edendamine ja finantseerimine.
- Ambla valda spetsiaalne ohtlike jäätmete kogumiskonteiner.
- Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine vähemalt üks kord aastas.
- Ettevõtetes tekkinud ohtlike jäätmete üleandmiseks lepingu sõlmimise kohustuse määratlemine.
- Integreerida asutuste ja ettevõtete ohtlike jäätmete kogumine üldise ohtlike jäätmete kogumissüsteemiga.
- Kontroll põllumajanduskemikaalide kasutamise ja hoidmise üle.
- Kontroll meditsiinijäätmete käitlemise üle.

Olmes tekkivate tavajäätmete taaskasutamine

- Rajada jäätmete kogumispunkt Aravete alevikku, hiljemalt 31.12.2005.a ning Ambla alevikku, hiljemalt 31.12.2006.a.
- Suurendada ettevõtetes tekkinud samalaadsete jäätmete taaskasutamist (liigitikogumise

- integreerimine) – võimaldatakse ettevõtetal liigitikogutud jäätmeid üle anda valla kogumispunktis;
- Kehtestada kodumajapidamistes tekkivate orgaaniliste jäätmete eraldikogumise nõue alates 01.01.2008. a.
 - Saavutada kontroll metallijäätmete kogumise ja üleandmise üle.

Läbi taaskasutussüsteemi arenduse soovitakse saavutada 2010. aastaks:

- Paberi- ja papijäätmete taaskasutamine vähemalt 50%
- Metallijäätmete taaskasutamine vähemalt 70%
- Plasti taaskasutamine vähemalt 55%
- Orgaaniliste jäätmete taaskasutamine kogumassist:
 - alates 2005. aastast 50% haljastusjäätmetest;
 - alates 2006. aastast 80% haljastusjäätmetest ja 50% toidujäätmetest;
 - alates 2009. aastast vähemalt 75% toidujäätmetest ja 90% haljastusjäätmetest.

Pakendijäätmete taaskasutamine

Pakendi taaskasutussüsteemi ülesehitamisel on Ambla Vallavalitsus pannud pakendiettevõtetele järgmised pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid:

- Pakendite ja pakendijäätmete tekke vältimine ja tekkivate koguste stabiliseerimine 2009. aastaks 2005. aasta tasemele.

Alates 01.05.2005 tuleb:

- koguda ja taaskasutusse suunata pakendijäätmete kogumassist 50%, sh ringlussevõtuna vähemalt 25%
- Iga pakendijäätmete liigi kogumassist tuleb ringlussevõtuna taaskasutusse suunata vähemalt 15% aastas

Alates 01.01.2010 tuleb:

- koguda ja taaskasutusse suunata pakendijäätmete kogumassist 60%, sh ringlussevõtuna vähemalt 45%
- Iga pakendijäätmete liigi kogumassist tuleb ringlussevõtuna taaskasutusse suunata vähemalt 15% aastas.

Pakendijäätmete kogumissüsteemi korraldamisel tuleks pakendijäätmeteliigist sõltuvalt kokku koguda ja taaskasutusse suunata:

- KLAASPAKEND 60%
- PABER JA PAPP 60%
- METALL 50%
- PLAST 22,5%
- PUIT 15%

Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutamine

- Propageerida korduvkasutatavate ja vähem ohtlike aineid sisaldavate materjalide kasutamist

ehitustegevuses.

- Leida võimalused väiksemas koguses ehitus- ja lammutusjäätmete kogumiseks Aravete alevikus.
- Puidujäätmete taaskasutamise edendamine soojusenergia tootmiseks.
- Tavajäätmetest ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemisel jäätmete taaskasutamise eelistamine jäätmete kõrvaldamisele.
- Siduda ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemise nõue ja korraldus ehitusdokumentatsiooniga.

Probleemtoodete taaskasutamine

- Probleemtoodete vastuvõtmise võimaldamine rajatavates Aravete aleviku jäätmekogumispunktis.
- Probleemtoodete kogumiseks elanikkonnalt kogumisringide korraldamine vähemalt üks kord aastas.

Jäätmete keskkonnaohutu kõrvaldamine

- Ambla valla jäätmete jätkuv ladestamine Väätsa prügilas.
- Ambla, Aravete ning Kukevere prügilate korrastamine, hiljemalt 2009.a.

6. AMBLA VALLA JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS

Jäätmehoolduse efektiivse korraldamise eelduseks on, et Ambla Vallavolikogu delegerib *Jäätmeseaduses* kohalikule omavalitsusele pandud jäätmehooldusalased kohustused MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskusele, milliseid on võimalik lähtuvalt kehtivatest õigusaktidest delegerida. Selleks sõlmivad Ambla Vallavalitsus ja MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus halduskoostöölepingu või halduskoostöölepingud.

Jäätmehoolduse korraldamisel on lähtutud üldistest keskkonnakaitselistest põhimõtetest:

- terviklikkuse põhimõte – jäätmete tekke vähendamine ja maksimaalse taaskasutust võimaldava tehnoloogia rakendamine tööstuses, põllumajanduses, energeetikas ja transpordis;
- “saastaja maksab” põhimõte – jäätmetekitaja kohustub kandma kõik kulutused jäätmete käitlemisele ning nendest põhjustatud keskkonnakahjustuste likvideerimisele;
- elutsükli põhimõte – kajastada toote omahinnas kõik keskkonnakaitselised kulutused kogu toote elutsükli jooksul (sealhulgas hilisemalt tootest tekkinud jäätmete käitlemise kulud);
- “tootja vastutuse” põhimõte – kui tooted on muutunud jäätmeteks, peab tootja korraldama nende kogumise ja käitlemise ning taaskasutamise võimalikult suures ulatuses;
- läheduse põhimõte – jäätmeid tuleb taaskasutada või kõrvaldada nende tekkekohale võimalikult lähedal keskkonnanõuetele vastavas ning parimat tehnoloogiat kasutavas jäätmekäitluskohas;
- jagatud vastutuse põhimõte – jäätmehoolduses rakendatavad meetmed jagatakse osapoolte vahel selliselt, et need annavad parima tulemuse;

Jäätmete kogumissüsteemi planeerimisel on eeldatud, et elanike keskkonnateadlikkus suureneb ning korraldatud olmejäätmete kogumissüsteemiga liituvad kõik Ambla valla jäätmetekitajad. Seetõttu suureneb vajadus taaskasutatavate ja ohtlike jäätmete kogumissüsteemi efektiivsema korraldamise järele. Arvestades, et taaskasutatavate jäätmete liigitikogumine on peamine võimalus jäätmetekitajatel igapäevase jäätmehooldusega seotud kulutusi kokku hoida, peaks kõigil jäätmetekitajatel olema võimalikult võrdsed võimalused jäätmetest vabanemiseks. Seepärast on Ambla valla jäätmehoolduse planeerimisel suuremat tähelepanu pööratud hajaasustusega piirkondade kaasamisele korraldatud jäätmekogumissüsteemiga.

Ambla vallas rakendatakse kolmetasandilist jäätmekäitlussüsteemi:

Esimene tasand – jäätmevaldajate poolne jäätmete sorteerimine nende tekkekohas, st. kodumajapidamistes, orgaaniliste jäätmete kompostimine koduaias ning põletatavate jäätmete (paber, papp, puit) põletamine lokaalsetes küttekolletes.

Teine tasand (kohaliku omavalitsuse tasand) – elanikkonnalt kohtsorteeritud jäätmete kogumine jäätmete kogumispunktides ja üksikkonteinerites (n. pakendikonteinerid), kust need suunatakse edasi otse teisese toorme kokkuostjale või tarbijale. Vastavalt vajadusele toimub taaskasutatavate jäätmete liigilise puhtuse saavutamiseks järelsorteerimine ja mõningane jäätmete eeltöötlus. Samuti arendatakse piirkondlikku orgaaniliste jäätmete kompostimist.

Kolmas tasand – jäätmekäitluskoht, kus toimub jäätmete taaskasutamine või kõrvaldamine. Ambla vallas on kolmanda tasandi jäätmekäitluskohaks segaolmejäätmete kõrvaldamisel Väätsa prügila ning taaskasutatavate jäätmete osas kõik jäätmete taaskasutusega tegelevad ettevõtted.

Lähtudes Järvamaa jäätmekavast ja arvestades Ambla valla senist jäätmehoolduse praktikat, toimub jäätmehoolduse korraldus kahes erinevas kogumissüsteemis:

1. Korraldatud olmejäätmete kogumissüsteem
2. Taaskasutatavate jäätmete liigitikogumise süsteem sh. pakendijäätmete kogumissüsteem

6.1 Korraldatud olmejäätmevedu

Jäätmeseaduse § 66, lg 1 järgi on korraldatud olmejäätmevedu kohaliku omavalitsusorgani korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt olmejäätmete kogumine ja vedu määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta.

Korraldatud olmejäätmete kogumise ja veo all mõeldakse korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliikide laadimist jäätmetekitaja poolt kogutud jäätmemahutitest (-konteineritest) jäätmete transpordiks mõeldud spetsiaalsele prügiautole ning jäätmete vedamist ja edasist suunamist taaskasutusse või kõrvaldamisele.

Korraldatud olmejäätmevedu korraldatakse järgmist ülesehitust järgides:

1. Korraldatud jäätmeveo teenust osutab jäätmevaldajatele **MTÜ KEJHK**, kes hakkab korraldama jäätmevaldajate liitumist korraldatud olmejäätmeveoga ning haldama jäätmevaldajatega sõlmitud lepinguid.
2. Jäätmete kogumisega jäätmevaldajalt ja vedamisega prügilasse hakkab tegelema avaliku konkursi korras välja valitud **jäätmekäitlusettevõte**.
3. KEJHK hakkab tasuma **jäätmekäitlusettevõttele** jäätmete kogumise ja vedamise eest vastavalt kogutud ja prügilasse üleantud jäätmekogustele. Kogumise ja vedamise teenustasu aluseks on 1 kg segaolmejäätmete kohta kehtestatud **jäätmeveoteenusasu** piirmäär.
4. **Jäätmevaldajate** poolt KEJHK-le tasutava jäätmekogumistasu arvestamise aluseks on jäätmeteke ning **arvestades jäätmekogumiskonteineritele kehtestatud ühekordset tühendamise piirhinda** (vt. peatükk 6.1.8).

Ambla vallas on peamiseks korraldatud jäätmeveo korraldamise eesmärgiks **KÕIKIDE JÄÄTMEVALDAJATE LIITMINE JÄÄTMEKOGUMISSÜSTEEMIGA**. Sellest tulenevalt on jäätmeveo planeerimisel tähelepanu pööratud kahele aspektile:

1. Kõigil jäätmetekitajatel peavad olema võimalused oma jäätmete üleandmiseks kogumissüsteemile;
2. Jäätmete kogumise maksumus peab olema kõigile jäätmetekitajatele võrdne ning sõltuma ainult jäätmete tekkekogusest.

6.1.1 Korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliigid

Korraldatud olmejäätmeveoga korraldatakse kõikides Ambla valla **kodumajapidamistes, ettevõtetes** ning **asutustes** tekkivate segaolmejäätmete kogumist ja vedu. Segaolmejäätmetena käsitletakse käesolevas jäätmekavas Vabariigi Valitsuse määruses nr 102, 6.04.2004 „Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu“ jäätmekoodiga **20 03 01 prügi segaolmejäätmeid**.

Korraldatud olmejäätmeveoga ei korraldata olmejäätmete hulgast eraldi kogutud **ohtlike jäätmete** ja **liigitikogutud tavajäätmete sh. pakendijäätmete** kogumist ja vedu.

6.1.2 Korraldatud olmejäätmeveo piirkond

Korraldatud olmejäätmeveo piirkond on kohaliku omavalitsuse poolt kindlaks määratud omavalitsuse territooriumi osa, kus korraldatakse regulaarne segaolmejäätmete kogumine ja vedu, mida teostab üks konkursi korras välja valitud, selleks ainuõigust omav jäätmekäitlusettevõte.

Ambla vallas moodustakse koos Lehtse, Koeru, Järva-Jaani, Roosna-Alliku ja Kareda vallaga **ühtne olmejäätmeveo piirkond**.

KEJHK piirkonna omavalitsustes moodustatakse kokku 7 korraldatud olmejäätmeveo piirkonda:

1. PIIRKOND – Lehtse, Ambla, Järva-Jaani, Roosna-Alliku, Kareda ja Koeru vald;
2. PIIRKOND – Põltsamaa linn, Põltsamaa, Pajusi ja Puurmani vald;
3. PIIRKOND – Koigi, Imavere, Paide, Väätsa, Kõue vald;

4. PIIRKOND – Paide linn;
5. PIIRKOND – Türi linn ja Türi ning Kabala vald;
6. PIIRKOND – Võhma linn, Kõo, Olustvere ja Suure-Jaani vald ning Suure-Jaani linn;
7. PIIRKOND – Kaiu, Kehtrna, Vändra ja Kaisma vald ning Vändra alev.

Ambla vallas korraldatakse segaolmejäätmete vedu **kogu valla haldusterritooriumil**.

Lähtudes asjaolust, et *Jäätmeseaduse* kohaselt võib kohalik omavalitsus jätta jäätmeveo korraldatud olmejäätmeveo mõistes korraldamata haldusterritooriumi hajaasustusega osades, kus jäätmetekitajate vähesuse ja hajutatuse ning jäätmete väikese koguse tõttu, oleks korraldatud jäätmevedu ülemäära kulukas ning korraldatud jäätmeveoks puudub oluline tervise- ja keskkonnakaitsevajadus, kehtestatakse tihe- ja hajaasustusega piirkondades erinevad korraldatud olmejäätmeveo tingimused.

Korraldatud olmejäätmeveopiirkond moodustatakse kahetasandiline (vt. Lisa 2):

I tasand – omavalitsuste tiheasustusega piirkonnad (**Ambla, Aravete ja Käravete alevikud, Roosna ning Jõgisoo külad**);

II tasand – hajaasustusega piirkonnad (**Reinevere, Rava, Raka, Kukevere, Kurisoo, Mägise, Märjandi, Säasküla külad**).

Asulate tasanditeks jagamise aluseks on omavalitsuse üldplaneering. Selle puudumisel arvestatakse I tasandisse asulad, kus elab rohkem kui 100 elanikku ning kus elamuhoonetena kasutatakse muuhulgas kortermaju. Vallavalitsus võib liita esimese tasandi piirkonnaga ka külasid, mis asuvad suuremate asulate vahetus läheduses, kuid kus elab vähem kui 100 elanikku. Asulate määratluse aluseks on kogu asula territoorium. Samas võib omavalitsus jagada asula erinevate tasandite vahel, sõltuvalt elanikkonna tihedusest või liita asula vahetusläheduses olevad majapidamised I tasandiga. Asulate ja külade puhul, mis oma majapidamiste paiknemistiheduselt jagunevad eraldi tihe- ja hajaasustusega piirkondade vahel, täpsustatakse I ja II tasandi piir Ambla valla jäätmehoolduseeskirjas.

6.1.3 Korraldatud olmejäätmeveoga liitumise kohustuslikkus

Ambla Vallavalitsus ja MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus avalikustavad väljaande Ametlikud Teadaanded ja kohaliku ajalehe kaudu avaliku konkursi korras välja valitud jäätmevedaja, kes omab Ambla vallas ainuõigust segaolmejäätmete vedamiseks.

Ambla valla kõik jäätmevaldajad (segaolmejäätmete tekitajad või muud füüsilised ja Ambla vallale kuuluvad juriidilised isikud või valla allasutused kelle valduses on segaolmejäätmeid ja kes elavad või tegutsevad Ambla valla korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas) loetakse Jäätmeseaduse §69 lõige 1 alusel liitunuks korraldatud jäätmeveoga elu- või tegevuskohajärgses jäätmeveo piirkonnas, pärast Ambla Vallavolikogu määruse, millega määratakse kindlaks korraldatud olmejäätmeveoga haaratud - jäätmeliigid, veopiirkonnad, vedamise sagedus, vedamise aeg ning teenustasu piirmäär vastuvõtmist.

Jäätmevaldajaks loetakse ka korteri- või mõnda muud elamuühistut, selle puudumisel kinnisasja, millel asub elu- või äriruum või hoone kui vallasasja omanik.

6.1.3.1 Jäätmeveolepingu sõlmimine

Jäätmeveolepingu sõlmimine on jäätmevaldajate jaoks vabatahtlik. Lepingu mittesõlmimisel juhinduvad jäätmevaldajad, jäätmevedaja ning MTÜ KEJHK vastastikuste õiguste ja kohustuste kindlaksmääramisel Jäätmeseadusest, Ambla valla jäätmehoolduseeskirjast ning teistest omavalitsuse poolt kehtestatud korraldatud olmejäätmevedu reguleerivatest õigusaktidest.

Jäätmeveoleping tuleb sõlmida kindlasti nendel jäätmevaldajatel, kes:

- soovivad kasutada jäätmete kogumiseks rendikonteinerit;
- soovivad kasutada jäätmete kogumiseks ühiskonteinerit;
- soovivad kogumiskonteineri tühjendamist harvemini kui seda on jäätmehoolduseeskirjas (vt. peatükk 6.1.9) sätestatud üldine tühjendussagedus;
- II tasandi jäätmevaldajad, kes soovivad jäätmekogumisteenust, kasutades individuaalset kogumiskonteinerit.

Jäätmeveoleping - kirjalik kokkulepe, mis sõlmitakse segaolmejäätmete kogumise teenust osutava ettevõtte või asutuse ja jäätmevaldaja vahel. Korraldatud jäätmeveo lepingus sätestatakse lisaks üldtingimustele, jäätmete kogumise tehnilised tingimused (jäätmete kogumiskonteineri suurus, jäätmete kogumise teenustasu, konteineri renditasu, konteineri tühjendamissagedus, jäätmete kogumisteenuse eest tasumise tingimused). Korraldatud jäätmeveo leping sõlmitakse kolmepoolsena jäätmete vedu teostava ettevõtte, MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse ja jäätmevaldaja vahel.

Jäätmeveolepingute sõlmimine algab pärast korraldatud olmejäätmeveo korraldamiseks välja kuulutatud konkursi tulemuste selgumist, jäätmekäitlusettevõtte ja MTÜ KEJHK vahelise lepingu sõlmimist ning vastavasisuliste muudatuste tegemisest Ambla valla jäätmehoolduseeskirjades.

6.1.4 Korraldatud olmejäätmeveost vabastamine

Korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas elavad või asuvad jäätmevaldajad võivad taotleda tähtajalist ja erandkorras korraldatud olmejäätmeveoga mitteliitunuks lugemist või kogumiskonteineri harvemat tühjendamist, kui seda nõuab Ambla valla jäätmehoolduseeskiri (vt. peatükk 6.1.9), esitades selleks oma elu- või asukohajärgsele vallavalitsusele kirjaliku avalduse.

Jäätmevaldaja poolt esitatud kirjalik avaldus peab sisaldama:

- 1) andmed jäätmevaldaja isiku kohta (nimi või ärinimi, elu- või tegevuskoht, kontaktandmed);
- 2) korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemise põhjused;
- 3) ajaperiood, mil jäätmevaldaja soovib enda lugemist korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks;
- 4) soovitatav kogumiskonteineri tühjendamissagedus, koos harvema tühjendamisvajaduse põhjendusega.

6.1.5 Korraldatud olmejäätmeveo läbiviimise korraldus ja tingimused

I tasandi kogumispiirkond

Segaolmejäätmete kogumine toimub sarnaselt nagu hetkel toimivas segaolmejäätmete kogumissüsteemis Ambla valla tiheasustusega aladel. Kõigi *kortermajade* ja *eramajade* juurde paigaldatakse jäätmekäitlusettevõtte poolt, erineva suurusega jäätmemahutid: kortermajade juurde ca 0,6 - 5 m³ ja eramajade juurde 80 – 340 l. Juriidilisest isikust jäätmetekitajad lepivad jäätmekäitlusettevõttega ise kokku optimaalse konteineri suuruse. Eramajapidamised võivad mitme majapidamise peale võtta ühise konteineri.

Kortermajade juures võib kasutada ka mitme majapidamise, sh. kortermaja peale ühiskonteinerid. Ühiskasutatavate konteinerite asukohad tuleb kooskõlastada, vastavalt asukohajärgse linna- või vallavalitsustega. Ühiskasutatavate konteinerite kasutamisel tuleb arvestada hinnanguliselt tekkivate jäätmekoguste ja konteinerit kasutavate inimeste arvu. Arvestades ühe elaniku kohta tekkivaks segaolmejäätmete koguseks ca 100 kg/a ja arvestuslikuks tühjendussageduseks kaks korda kuus kortermajas, peaks olema 1 elaniku kohta ca 40 liitrit konteineriruumi.

Eramajas, hinnanguline segaolmejäätmete tekkekogus ca 80 kg/a, tühjendusega üks kord kuus, 1 elaniku kohta ca 65 liitrit konteineriruumi.

Teenuse eest tasumise aluseks on ühekordne kogumiskonteinerite tühjendamise teenustasu piirmäär (vt. peatükk 6.1.9).

II tasandi kogumispiirkond

Segaolmejäätmete kogumine hajaasustusega piirkondades toimub jäätmete *kokkukandepunktides*. Kokkukandepunktidesse on paigutatud 0,6 – 5,0 m³ suurused segaolmejäätmete kogumiskonteinerid. Kokkukandepunktid peaksid asuma *kõikides Ambla valla hajakülades*, mis jäävad väljapoole I tasandi kogumispiirkonda. Kokkukandepunktide asukohtade kindlaks määramisel arvestatakse elanike arvu piirkonnas, majapidamiste kaugust kogumispunktidest ning jäätmekogumisauto juurdepääsu kogumispunktile. Kogumispunktid peaksid asuma maksimaalselt 3 km kaugusel majapidamistest, näiteks hajakülade keskustes, suuremate teede ristumispunktides, kauplusauto peatumiskohtades või bussijaamade juures. Kogumispunktide võrgustik hajaasustusega piirkondades peaks olema ühtne ning olema kujundatud logistiliselt loogilise kogumisringina. Ühes hajakülas võib olla ka rohkem kui üks jäätmete kokkukandepunkt, sõltuvalt majapidamiste paiknemistest hajapiirkonnas.

II tasandi piirkonna kogumisringi, kokkukandepunktide asukohad, arvu ja jäätmekogumisringi täpse kuupäeva määrab kindlaks Ambla Vallavolikogu ning määratletakse jäätmehoolduseeskirjas. Kokkukandepunktide tühjendamine toimub vastavalt vajadusele.

Teenuse eest tasumise aluseks on ühekordne kogumiskonteinerite tühjendamise teenustasu piirmäär (vt. peatükk 6.1.9), mis jagatakse kokkukandepunkti kasutavate jäätmevaldajate vahel võrdselt.

Jäätmevaldajad, kes soovivad jäätmekogumiseks kasutada individuaalset kogumiskonteinerit (isiklik või rendikonteiner), peavad sõlmima jäätmeveolepingu (vt. peatükk 6.1.3.1), kus täpsustatakse teenuse osutamise tingimused. Individuaalse kogumiskonteineri kasutamisel on teenuse tasustamise aluseks kehtestatud kogumiskonteinerite ühekordse tühjendustasu piirhind (vt. peatükk 6.1.8).

6.1.6 Korraldatud olmejäätmeveoettevõtte kohustused

Korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas konkursi korras välja valitud jäätmete kogumiseks ja veoks ainuõigust omav ettevõtte on kohustatud:

- sõlmima vajadusel lepingud oma veopiirkonnas asuvate jäätmevaldajatega;
- varustama kõik I tasandi kogumispiirkonna jäätmevaldajad nõuetekohase jäätmetaaraga. Selleks paigaldatakse iga kortermaja juurde 0,6 - 5 m³ kogumiskonteiner ning eramaja juurde 0,08 – 0,34 m³ plastkonteinerid.;
- vahetama välja ilma lisatasuta jäätmetekitaja poolt välja ostetud, mitte standardse jäätmete kogumiskonteineri standardse 0,08 – 0,34 m³ suuruse plastkonteineri vastu;
- tühjendama I tasandi segaolmejäätmete konteinerid vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui 1 kord kuus ning II tasandi kokkukandepunkte mitte harvem kui 1 kord kvartalis.
- paigaldama II tasandi veopiirkonna kokkukandepunktidesse 0,6 – 5 m³ kogumiskonteinerid;
- annab KEJHK-le vähemalt kord kuus andmeid liitunud jäätmevaldajate ning kogutud jäätmekoguste kohta (täpne andmete sisu ja edastamise korraldus sätestatakse KEJHK-ga sõlmitavas lepingus).

6.1.7 Ambla valla jäätmevaldajate kohustused.

I tasandi olmejäätmeveo piirkonna jäätmevaldajad on kohustatud:

- liituma Ambla vallas korraldatud olmejäätmeveoga;
- vastu võtma jäätmekäitlusettevõtte poolt pakutava jäätmekogumiskonteineri;
- andma jäätmekäitlusettevõttele üle segaolmejäätmeid vähemalt üks kord kuus;
- tasuma jäätmekäitlusteenuse eest KEJHK-le vastavalt kogumiskonteineri tühjenduskordadele arveldusperioodi vältel ning kehtestatud konteineri tühjendamise teenustasule.

II tasandi olmejäätmeveo piirkonna jäätmevaldajad on kohustatud:

- liituma Ambla vallas korraldatud olmejäätmeveoga;
- viima kogutud jäätmed suletud prügikotis vähemalt kord kvartalis jäätmehoolduseeskirjas ettenähtud kokkukandepunkti või kasutama individuaalset kogumiskonteinerit;
- andma jäätmekäitlusettevõttele üle segaolmejäätmeid, vastavalt tekkinud jäätmekogustele;
- tasuma jäätmekäitlusteenuse eest KEJHK-le vastavalt ühiskonteineri või individuaalkonteineri tühjenduskordadele arveldusperioodi vältel ning kehtestatud konteineri tühjendamise teenustasule.

Ambla valla kohustused:

- määratlema täpselt oma haldusterritooriumil I ja II tasandi piiri ning asulate jaotuse piirkondade vahel. Asulate puhul, mis jagunevad erinevate tasandite vahel, tuleb leida täpne jagunemise piir. Eelnimetatud piir tuleb kanda võimalikult täpselt kaardile;
- võtma vastu volikogu määruse, kus on määratud kindlaks: veopiirkond, veetavad, eeldatavad jäätmekogused, jäätmekäitluskohad, eri- või ainuõiguse kestus, veotingimused (nagu sagedus, jäätmeveo teenustasu piirmäär);
- leidma asukohad oma haldusterritooriumil igas II tasandi kogumispiirkonna hajakülas jäätmete kokkukandepunktile.

KEJHK kohustused:

- korraldama jäätmevaldajate liitumist korraldatud olmejäätmeveosüsteemiga;
- vastutama korraldatud olmejäätmeveo nõuetekohase toimumise eest;
- pidama arvestust kogutud jäätmekoguste üle;
- pidama jäätmevaldajate registrit;
- arveldama jäätmevedajatega.

6.1.8 Korraldatud olmejäätmeveo hinnangulised jäätmekogused

Hinnanguliselt tekkib segaolmejäätmeid tiheasustusega aladel ca 225 kg/a ja hajaasustusega aladel 175 kg/a ühe elaniku kohta. Tegelikult segaolmejäätmete kogumissüsteemile üleantav jäätmetekogus sõltub jäätmetekitajate võimalusest ise jäätmeid käidelda ning taaskasutatavate jäätmeliikide kogumissüsteemi korraldusest ja efektiivsusest. Minimaalsete üleantavate segaolmejäätmete koguste hindamisel on arvestatud KEJHK piirkonnas korraldatava pakendite ja pakendijäätmete, ohtlike jäätmete jt liigitatavate jäätmete kogumissüsteemi eeldatavat kogumisefektiivsust järgmisel 3 aastal.

Käesoleva töö koostamisel on võetud arvestuslikuks segaolmejäätmete koguseks tiheasustusega aladel (I tasandi kogumispiirkonnas) **10 kg** kuus, ehk **120 kg** aastas ühe inimese kohta.

Koos isikliku tagaõue, kinnistu (v.a. vaid mõttelise osa) olemasoluga, avarduvad ühepereelamutes elavatele inimestele oluliselt suuremad võimalused omaenda jäätmekäitluse efektiivsemaks korraldamiseks. Teades, et ca 40% olmejäätmetest on biolagunevad ning ka kodustes tingimustes edukalt komposteeritavad, ja eeldades elanikkonna tahet jäätmekäitluse kulutusi kärpida, võib maapiirkonna elanikkonna üldisest jäätmekäitlejale antavast jäätmekogusest nimetatud osa maha arvata. Selline jäätmekoguse vähendamine on küll kohati ebaõige ning lausa väär, kuid kavandades jäätmekäitluseks vajalikke struktuure ning neile tehtavaid kulutusi, on õigem üledimensioneerimist pigem vältida. Lisaks biolagunevate jäätmete kompostimisvõimaluse kasutamisele, ei saa kõrvale jätta ka põlevjäätmete (eelkõige paberi) põletamist soojusenergia enda tarbeks tootmise eesmärgil. Jääb üle loota, et keskkonnateadlikkuse tõusuga lõpeb plasti ja sellega analoogsete jäätmete koduahjudes põletamine ning piiratakse ka selleks otstarbeks keskkonnoohtlike või majanduslikult mittesobivate paberite tuletoitena kasutamist. Täiendavalt tuleb arvestada pakendijäätmetega ning pakendiga, millele kehtestatakse kohustuslik pakendi tagatisraha. Seega, eeltoodud arvestades, tuleb jäätmekäitlejani jõudvast olmejäätmete kogusest lisaks maha arvata jäätmekogus suurusjärgus 15...20% kogu jäätmemassist¹¹.

¹¹ Lääne-Virumaa jäätmehoolduse arengusuunad. Lääne-Virumaa Keskkonnateenistus, Rakvere 2004

Võttes kokku eeltoodud, on käesolevas töös arvestatud ühepereelamus elava ühe inimese poolt jäätmekäitlejale potentsiaalselt üleantavaks jäätmekoguseks ca **6,7 kg** kuus. Aastane jäätmekäitlejale üleantav jäätmekogus oleks seega **80 kg** inimese kohta.

Ühe elaniku poolt hajaasustusega piirkondades jäätmekogumissüsteemile hinnanguliseks üleantavaks segaolmejäätmete koguseks on ca **45 kg** aastas.

Tabel 14. Korraldatud olmejäätmeveopiirkonnas hinnanguliselt kogutavad jäätmekogused, t/a

Asula	Korterimajad			Eramajad			Jäätmed kokku, t/a	Elanikud kokku
	Arv	Elanikud	Jäätmed, kg/a	Arv	Elanikud	Jäätmed, kg/a		
AMBLA VALD								
I TASANDI KOGUMISPIIRKOND								
Aravete alevik	31	700	84000	105	300	24000	108	1000
Ambla alevik	8	50	6000	141	339	27120	33,12	389
Kärvete alevik	12	210	25200	39	96	7680	32,88	306
Roosna küla	5	90	10800	28	52	4160	14,96	142
Jõgisoo küla	5	83	9960	51	35	2800	12,76	118
KOKKU	61	1133	135 960	364	822	65 760	201,72	1955
II TASANDI KOGUMISPIIRKOND								
Reinevere küla	1	7	315	41	59	2655	2,97	66
Rava küla				17	31	1395	1,395	31
Raka küla	1	14	630	18	54	2430	3,06	68
Kukevere küla	1	8	360	29	46	2070	2,43	54
Kurisoo küla				39	93	4185	4,185	93
Mägiste küla				9	38	1710	1,71	38
Märjandi küla				26	76	3420	3,42	76
Sääsküla küla	1	10	450	34	54	2430	2,88	64
KOKKU:	4	39	1 755	213	451	20 295	22,05	490

Eeltoodud hinnangulised jäätmekogused on aluseks korraldatud olmejäätmeveoteenuse piirhinna arvutamisel.

6.1.9 Korraldatud olmejäätmeveo teenustasu piirmäär

Korraldatud olmejäätmeveo teenustasu piirmäär on ühe kilogrammi segaolmejäätmete maksimaalne hind jäätmete üleandmisel korraldatud olmejäätmevedu teostavale jäätmekäitlusettevõttele ning mille võtab KEJHK aluseks jäätmete kogumise teenustasu arvutamisel. Teenustasu piirmäära arvutamisel ei ole arvestatud segaolmejäätmete kogumiskonteineri rendimaksumust ja tingimusi.

Lähtudes asjaolust, et Ambla vald moodustab ühtse jäätmeveopiirkonna Kareda, Roosna-Alliku, Järva-Jaani, Koeru ja Lehtse vallaga ning jäätmeveoring ei piirdu ainult Ambla valla haldusterritooriumiga, kehtestatakse jäätmeveoteenuse piirhind kogu jäätmeveopiirkonna kohta.

NB! Teenustasu kehtestatakse ühe kg jäätmete üleandmisele jäätmekogumissüsteemile. Korraldatud olmejäätmeveo konkursile pakkumise esitamisel peavad jäätmekäitlusettevõtted esitama teenustasu hinna 1 kg ja 1 m³ kohta, tuues eraldi põhjendatud ümberarvutuse kg-lt m³-le. Teenustasu piirmäär ei sisalda jäätmekogumiskonteineri rendihinda. Jäätmevaldaja ja jäätmeveoettevõtte vahel sõlmitavas lepingus fikseeritakse teenustasu piirmäär mahulise koguse (m³) järgi, aluseks võttes kasutatava jäätmekonteineri suurust. Lisaks teenustasule, fikseeritakse lepingus konteineri rendihind.

PIIRKONDA ISELOOMUSTAVAD NÄITAJAD:

KOV	ELANIKE ARV	JÄÄTMEKOGUS	MAJAPIDAMISED ¹²	TEEPIKKUS ¹³
KOERU VALD	2520	233,26	531	110
KAREDA VALD	960	80,04	199	50
ROOSNA-ALLIKU	1373	122,33	82	45
JÄRVA-JAANI	1950	174,42	403	70
AMBLA VALD	2445	223,77	452	150
LEHTSE VALD	1668	135,44	254	50

Jäätmeveoteenustasu arvutus (ilma käibemaksuta 18 %):

- Piirkonnas hinnanguliselt kogutav jäätmekogus kokku 969 tonni /aastas
- Tühjendamiskordade arv 26
 - Jäätmeveoringe kuus 5 tk.
 - Teepikkus prügilasse 60 km
- Jäätmeveo piirkonna teepikkus (sh. vedu prügilasse) 1114 km
- Aastas läbitud kilomeetrid 28 966 km
 - Kütusekulu (l /km) 0,40
 - Kütuse hind (kr /l) 13,00
 - Kütusekulu kokku (kr /km) 6,00**
 - Õli kulunorm (% kütusest) 12,00
 - Õli kulunorm (kr /km) 0,55**
 - Rehvide arv 6
 - Rehvide hind (kr /tk) 4600
 - Rehvide läbijooks (km) 35000
 - Rehvide kulunorm (kr /km) 0,79**
 - Varuosad, remont (kr /km) 1,40**
 - Auto soetusmaksumus 2000000
 - Aastane amortisatsioon (%) 10
 - Aastane läbisõit (km) 100000
 - Auto soetuskulud (kr /km) 2,00**
 - Palgakulud (kr /km) 1,80**
 - Lisakulud (24 %) 3,50**
 - Transpordikulud kokku (kr /km) 15,31**
- Transportteenuse maksumus 15 kr /km
- **Transpordi maksumus kokku 443 544 kr**

¹² MAJAPIDAMISED – arvestatud I tasandi kogumispiirkonna majapidamised sest seal toimub jäätmekogumisteenus majapidamiste põhiselt.

¹³ TEEPIKKUS – arvestades ühekordse jäätmeveoringi pikkust omavalitsuse territooriumil (sh. arvestades teede ülesõitu ja asulasiseseid sõite).

• Majapidamiste arv piirkonnas	693 tk
• Konteinerite tühjendamisele kulunud aeg (3 min /tk)	901 h
• Tühjenduse maksumus kokku (150 kr /h)	135 200 kr
• Segaoljejäätmete veokulud (koos tühjendusega)	0,597 kr /kg
• Jäätmete vastuvõtuhind prügilas	0,496 kr /kg
TEENUSTASU PIIRMÄÄR	1,093 kr /kg

JÄÄTMEVALDAJA TEENUSTASU PIIRMÄÄR

Jäätmevaldaja jaoks teenustasu piirmäära kehtestades peaks arvestama kahte väga olulist põhimõtet:

1. Jäätmeveo teenustasu peaks olema võrdne kõigile KEJHK teeninduspiirkonnas elavatele jäätmevaldajatele;
2. Teenustasu piirmäära kehtestades tuleb arvestada suuremate kuludega, kui välja arvatatud jäätmeveo hind.

Sellest tulenevalt ühtlustab KEJHK kõikide piirkondade jäätmete veohindadest tulenevalt kogu KEJHK teeninduspiirkonna jäätmetevehinna jäätmevaldaja jaoks ühtlaseks ning kehtestatakse ühtlane jäätmeveo teenustasu. Ühtlustamisel võetakse aluseks jäätmete transpordi maksumuse jagunemist erineva suurusega kogumiskonteinerite tühjendamisele, erineva suurusega kogumiskonteinerite tühjendamise aega ning omavalitsuste poolt kinnitatud MTÜ KEJHK aasta eelarvet (mis katab omavalitsuste poolt kinnitatud MTÜ KEJHK-le pandud ülesannete täitmise maksumuse).. Ühtlustatud jäätmeveo teenustasu kehtestab Ambla Vallavolikogu ning sätestab selle oma jäätmehoolduseeskirjas

Võimalikud jäätmekonteinerite ühekordsed tühjendamise maksumused (ilma käibemaksuta 18 %) I tasandi kogumispiirkonnas võiksid olla järgmised, arvestades 1 m³ segaoljejäätmete massiks 100 kg ja ühtlustatud teenustasuks 1,35 kr/kg:

Konteineri tüüp	Konteineri maht, m ³	Konteineri mass, kg	Teenustasu, kr
80 liitrine plastkonteiner	0,080	8	28,00
140 liitrine plastkonteiner	0,140	14	39,00
240 liitrine plastkonteiner	0,240	24	50,00
340 liitrine plastkonteiner	0,340	34	58,00
600 liitrine plastkonteiner	0,600	60	73,00
800 liitrine plastkonteiner	0,800	80	88,00
1500 liitrine metallkonteiner	1,500	150	154,00
2500 liitrine metallkonteiner	2,500	250	249,00
4500 liitrine metallkonteiner	4,500	450	438,00
1 kg segaoljejäätmete kogumise teenustasu piirmäär II tasandi kogumispiirkonna kokkukandepunktis			1,35

6.1.10 Jäätmeveo tehnilised tingimused

Veosagedus sõltub peamiselt kasutatavate konteinerite suurusest. Veosageduse kindlaks määramisel peab jälgima, et konteinerid ei täituks kiiremini või oleksid tühjendamisel pooltühjad. Samuti ei tohiks jäätmed olla konteineris liiga kaua – suvel hakkavad jäätmed lagunema, tekib hais ning talvel külmuvad jäätmed konteineris ära, mis raskendab nende tühjendamist. Kindlaks määratud veosagedus aitab kokku hoida jäätmete veokulusid ühe kg jäätmete käitlemisele, mistõttu peaks jäätmeveo ring toimuma kindlal kuupäeval ning tellimisel jäätmete kogumine peaks olema pigem erandiks kui reegliks.

I TASANDI KOGUMISPIIRKOND

- Kortermajade kogumiskonteinerid 0,6 – 5,0 m³ - tühjendus 2 korda kuus
- Ühepereelamute kogumiskonteinerid 80 – 340 l - tühjendus 1 kord kuus

Kogumiskonteineri suurus:

- Kortermajas, peaks olema 1 elaniku kohta ca 40 liitrit konteineriruumi
- Eramajas 1 elaniku kohta ca 65 liitrit konteineriruumi.

II TASANDI KOGUMISPIIRKOND

- Kokkukandepunktides - tühjendus 1 kord kvartalis
- Individuaalkonteinerid - tühjendus vastavalt vajadusele

6.1.11 Korraldatud olmejäätmeveo konkurss

Korraldatud olmejäätmeveo eri- või ainuõiguse andmiseks oma haldusterritooriumil korraldab Ambla vald koostöös teiste KEJHK omavalitsuste ja MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskusega avaliku konkursi *Konkurentsiseaduse* (RT I 2001, 56, 332; 93, 565; 2002, 61, 375; 63, 387; 82, 480; 87, 505; 102, 600; 2003, 23, 133) alusel kehtestatud korras.

6.2 Taaskasutatavate jäätmete käitlus

Taaskasutatavate jäätmete käitlemise korraldamise eesmärgiks on vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid, suurendada erinevate materjalide kordus- ja taaskasutust. Samuti planeeritakse kogu jäätmete liigitikogumise ja taaskasutamise süsteem selliselt, et oleks tagatud *Jäätmeseaduse* § 35 tingimuse, et prügilasse ei tohi ladestada töötlemata jäätmeid. Sama seaduse § 16 kohaselt on jäätmete töötlemine muuhulgas nende sorteerimine, mis hõlbustab nende taaskasutamist.

Tabel 14. Erinevate kogumisviiside hinnanguline efektiivsus.

Kogutavad jäätmeliigid	Jäätmete kogumisviis	Efektiivsus ¹⁴
Kõik taaskasutatavad jäätmeliigid kokku ¹⁵		90%

¹⁴ Hinnanguline protsent jäätmeid tekkivatest jäätmetest, mis on võimalik kogumissüsteemiga eraldi koguda

¹⁵ Teoreetiline piir, arvestades segaolmejäätmete koostises olevate jäätmeliikide maksimaalset taaskasutatavat

Kogutavad jäätmeliigid	Jäätmete kogumisviis	Efektiivsus ¹⁴
Taaskasutatavad jäätmeliigid kokku	Kogumispunkt, jäätmejaam ¹⁶	12 – 20%
Taaskasutatavad jäätmeliigid kokku	Keskne sorteerimisjaam ¹⁷	20 – 30%
Taaskasutatavad jäätmeliigid kokku	Kohtkogumine ¹⁸	25%
Taaskasutatavad jäätmeliigid kokku	Kogumispunktide võrgustik ¹⁹	75%
Segapakend ²⁰	Kogumispunkt, jäätmejaam	10 - 20%
Segapakend	Keskne sorteerimisjaam	10%
Segapakend	Kohtkogumine	60%
Joogipakend	Tagatisrahasüsteem ²¹	80%
Klaas	Kogumispunkt, jäätmejaam	10 – 20%
Klaas	Keskne sorteerimisjaam	2 – 5%
Klaas	Kogumispunktide võrgustik	50%
Klaas	Kohtkogumine	70%
Plast	Jäätmejaam	10 – 20%
Plast	Keskne sorteerimisjaam	2 – 5%
Plast	Kogumispunktide võrgustik	50%
Plast	Kohtkogumine	60%
Metall	Keskne sorteerimisjaam	5%
Metall	Jäätmejaam	10 – 20%
Metall	Kogumispunktide võrgustik	50%
Metall	Kohtkogumine	70%
Paber ja papp	Kogumispunktide võrgustik	30%
Paber ja papp	Kohtkogumine	60%
Paber ja papp	Keskne sorteerimisjaam	10%

Eeltoodud tabelist selgub, et suurema efektiivsuse tagab eelkõige jäätmete sorteerimine nende tekkekohal e. kohtsorteerimine jäätmevaldaja poolt, mille puhul võib eeldada ca 60-70% kogumiseefektiivsust. Ambla vallas ehitatakse välja neljaosaline taaskasutatavate jäätmete kogumissüsteem:

1. Jäätmekogumispunktid Aravete ja Ambla alevikes.
2. Pakendijäätmete kogumiskonteinerid pakendi müügipunktide juures.
3. Pakendijäätmete kogumiskonteinerid suuremate elamugruppide juures Aravete, Käravete ja Ambla alevikes ning Roosna ja Jõgisoo külates.
4. Liigitikogumise konteinerid, sh pakendijäätmete kogumiskonteinerid hajaasustusega piirkondade kokkukandepunktides.

osa (koos orgaaniliste jäätmetega)

¹⁶ Asulakesksed jäätmete taaskasutatavate jäätmete liigiti kogumiskohad.

Kogumispunkt on rajatud iga asula teenindamiseks, jäätmejaam piirkonna suurema asula/linna ümbruskonna teenindamiseks

¹⁷ Suurema piirkonna (maakonna) teenindamiseks rajatud segaolmejäätmete sorteerimisjaam

¹⁸ Kogumine jäätmete vahetus tekkekohas (taaskasutatavate jäätmete kogumiskonteinerid elamugruppide sees)

¹⁹ Kogumispunktid asulates ja hajaasustusega piirkondadesse

²⁰ Kogutakse kõiki levinud pakendiliike ühte konteinerisse, hiljem toimub sorteerimine

Jäätmete liigitikogumise punkt

Jäätmepunkt on taaskasutatavate jäätmete (paberi, papi, plasti, klaasi jms.) esmaseks kogumiseks mõeldud koht, kuhu on paigutatud vastavad kogumiskonteinerid, vajadusel ümbritsetud aiaga. Jäätmepunktis ei toimu jäätmete töötlust, ainult kogumine. Võimalusel paigaldatakse jäätmepunkti ka ohtlike jäätmete kogumiskonteiner.

Jäätmepunkte on kahte liiki:

1. Igas vallas kus ei ole jäätmejaama on kogumispunkt + ohtlike jäätmete kogumiskonteiner. Kohaliku omavalitsuse kogumispunktis on võimalus koguda ka probleemjäätmeid, selleks rajatakse ajutised varjualused (selle vajadust näitab probleemtoodete käitlemise praktika tulevikus).
2. Igas suuremas asulas on kogumispunktid (vastavalt rahvastiku tihedusele), kus on ainult liigitikogumise konteinerid.

Kogumispunkt võib olla rajatud osaliselt ka mõnda olemasolevasse hoonesse, kuhu paigutatakse liigitikogumiskonteinerid. Kogumispunkt ei ole Jäätmeseaduse mõistes **jäätmekäitluskoht**.

6.2.1 Pakendi- ja pakendijäätmed

Pakendiseadusest tulenevalt on omavalitsustel pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemis koordineeriv roll. Kohalik omavalitsus peab kindlaks määrama oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestama need oma jäätmehoolduseeskirjas.

Pakendid liigitatakse nende kasutusotstarbest tulenevalt järgmiselt:

- **Müügipakend** – on pakend, mis moodustab ühe osa tarbijale müügipunktis müüdavast kaubast, ilma milleta kauba müümine on lähtuvalt tervisekaitsenõuetest raskendatud.
- **Rühmapakend** – on pakend, mida kasutatakse mingi liigi ja hulga kauba rühmitamiseks müügikohas. Rühmapakendi kasutamise eesmärgiks võib olla muuta kaupa lihtsamini käsitletavaks, selle kaitsmine või esitlemine. Rühmapakend ei ole kaubaartikli lahutamatu osa ning selle eemaldamine ei muuda kauba omadusi.
- **Veopakend** – veopakendi eesmärk on kaitsta kaupa transportimisel võimalike tekkivate füüsiliste kahjustuste eest. Veopakendite hulka ei loeta transportkonteinereid.

Pakendid ja pakendijäätmed liigitatakse nende omadusest ja taas- või korduskasutusvõimalikkusest tulenevalt järgmiselt:

- **Korduskastuspakend** – on pakend, mis selle tootmisel on mõeldud ja oma olemuselt võimaldab seda kasutada samal otstarbel, niikaua kui selle omadused võimaldavad seda korduskasutada. Eelkõige klaasist ja plastist joogipakend.
- **Ühekordpakend** – on pakendid, mis on mõeldud üksnes ühekordseks kasutamiseks.
- **Taaskasutuspakend** – on pakend, mida on võimalik taaskasutada.

Ambla valla haldusterritooriumil määratakse kindlaks vastavalt rühma, veo ja müügipakendi ning eraldiseisvana tagatisrahaga kaetud müügipakendi kogumissüsteemid. Pakendikogumissüsteeme ei eraldata üksteisest pakendi materjali liigist tulenevalt. Kui pakendiettevõtted on korraldanud erinevate pakendi materjaliliikide kogumise erinevate organisatsioonide läbi, tuleks elanikkonnalt koguda pakendit võimalikult ühtse kogumissüsteemi läbi.

²¹ Joogitaara kokkuostmine kõikides müügipunktides tagatisraha alusel

Pakendi ja pakendijäätmete kogumis- ja taaskasutussüsteemi väljatöötamisel on arvestatud erinevate osapoolte kohustustega jäätmekäitluses ning üldpõhimõtetega:

- **Ennetamine** – tõstes tarbijate ja tootjate keskkonnateadlikkust, suunata pakendite kasutamist selliselt, et pakendid ei muutuks jäätmeteks, vähendada pakendite kasutamist, vähendada ohtlikke aineid sisaldavate pakendite kasutamist.
- **Tootja-vastutus** – pakendite tootjad ja riiki importijad vastutavad enda poolt toodetud ja imporditud pakendite koostise ning kasutamise ja käitlemise eest kogu pakendi elutsükli jooksul.
- **Saastaja-maksab** – jäätmetekitaja katab hiljem kõik pakendijäätmete hooldusega seotud kulud (lisatud toote hinna sisse).

Pakendi kogumis- ja taaskasutussüsteemi keskne roll on riiklikul pakendi taaskasutusorganisatsioonidel, selle puudumisel kõikidel pakendiettevõtetal. Pakendiettevõtted on kohustatud korraldama kõikide oma poolt toodetud ja turustatud kaupade pakendid ja pakendijäätmed ning pidama arvestust pakendite ja pakendijäätmete üle. Ambla valla pakendi taaskasutussüsteemi väljatöötamisel on arvestatud eelkõige piirkondlike erinevustega, senise jäätmekäitluspraktikaga, pakendikogumise majandusliku tasuvusega ning kogu süsteemi maksimaalse rakendumisega. Pakendite ja pakendijäätmete efektiivse kogumise ja taaskasutamise rakendamiseks on otstarbekas integreerida pakendi kogumissüsteem kokku teiste liigitikogutud olmejäätmete kogumissüsteemiga. Samuti tuleb lähtuda kogumisvõimaluste arendamisest, et pakendi ja pakendijäätmete loovutamine oleks tarbijale võimalikult mugav. Samuti oleks minimeeritud võimalikud negatiivsed tervise- ja keskkonnamõjud.

Pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemi osapooled:

- **PAKENDIETTEVÕTE** – on isik, kes majandus- või kutsetegevuse raames pakendab kaupa, veab sisse või müüb pakendatud kaupa;
- **TAASKASUTUSORGANISATSIION** – Keskkonnaministri poolt akrediteeritud taaskasutusorganisatsioon, kes tegeleb teatud liiki pakendi või pakendijäätmete kogumise ja taaskasutusse suunamisega.
- **MÜÜGIPUNKT** v. **MÜÜGIETTEVÕTTED** – ettevõtja või ettevõtte tegevuskoht, kus müüakse pakendatud kaupa;
- **TARBIJA** – pakendeid tarbiv ning pakendijäätmeid tekitav isik;
- **KOV** – kohalik omavalitsus.
- **KEJHK** – MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus

Majanduslikult tasuva süsteemi põhialuseks on piisavalt suured jäätmekogused ning võimalikult puhas liigitikogutud materjal. Sellest lähtuvalt ehitatakse Ambla vallas välja kolmetasandiline sorteerimissüsteem:

- Sorteerimine tarbija juures ehk kodumajapidamistes
- Liigitikogumine elamupiirkondades, kogumispunktides ja müügipunktide vahetus läheduses
- Järelsorteerimine jäätmekäitleja poolt

Pakendijäätmete taaskasutusel tuleb lähtuda järgmisest taaskasutusmeetodite prioriteedist:

- Pakendi taaskasutamine ringluspakendina e. korduskasutus
- Pakendimaterjali taaskasutamine materjalina
- Pakendijäätmete bioloogiline töötlemine e. kompostimine
- Pakendijäätmete põletamine energia tootmiseks

Pakendi taaskasutussüsteem moodustub neljast erinevast kogumissüsteemist:

1. Tagatispakendi kogumissüsteem
2. Segapakendi kogumissüsteem
3. Ohtlike ainetega saastunud pakendi kogumissüsteem
4. Tootmisettevõtete pakendi kogumissüsteem

1. Tagatispakendi kogumissüsteem

Korraldab: *PAKENDIETTEVÕTE* või *PANDIORGANISATSIOON*

Finantseerib: *PAKENDIETTEVÕTE* või *PANDIORGANISATSIOON*

Kogumiskoht: *MÜÜGIPUNKT*

Tagatistrahaga kaetud joogipakendi kogumine toimub müügipunktides või müügipunktides kirjalikult teavitatud kohas. Tagatistrahaga kaetud pakendite süsteem on kehtestatud õigusaktiga joogitaarale. Taaral on vastavasisuline märgistus. Tarbijale tagastatakse raha pakendi üleandmisel müügipunkti, kui pakendil on säilinud tagatistraha märgistus. Tagatistraha süsteem töötab tootja-vastustusel ning jäätmetekitajate jaoks majandusliku motiivi olemasolul on pakendite tagastusprotsent suurem ja kvaliteet kõrgem kui tasuta kogumissüsteemi korral. Tagatistraha kasutamine suurendab korduskasutuspakendi kasutust. Tagatistraha süsteemi rakendamine on kindlaks määratud *Pakendiseadusega*.

- *Pakendiettevõte* või *taaskasutusorganisatsioon* – korraldab pakendite vastuvõttu müügipunktides või kogumispunktides, korraldab tagatistraha liikumise ning katab kaubandusettevõtete tehtud kulutused pakendite vastuvõtule (vastavalt omavahelisele kokkuleppele);
- *Kaubandus e. müügipunktid* või *müügipunktis kirjalikult teavitatud kohad* – võtavad vastu tarbijalt tagastuspakendi, tagastavad tarbijale tagatistraha ning ladustavad ajutiselt tagastuspakendi. Seejärel annavad kogutud pakendikogused üle taaskasutusorganisatsioonile;
- *Tarbija* – tagastab müügikohta või müügikohas kirjalikult teavitatud kohta sealt ostetud või samalaadse, tagatistrahaga kaetud, pakendi ning saab tagasi kauba soetamisel makstud tagatistraha. Pakend peab olema säilinud vormiliselt algsel kujul. Süsteemis osalemine on vabatahtlik;
- *KOV* – kontrollib müügikohtade lepingute olemasolu taaskasutusorganisatsiooniga ning müügipunktide omavahelisel kohustuse jagamisel koostöölepingute olemasolu..

2. Segapakendi kogumissüsteem

Korraldab: *PAKENDIETTEVÕTE* või *TAASKASUTUSORGANISATSIOON*

Finantseerib: *PAKENDIETTEVÕTE* või *TAASKASUTUSORGANISATSIOON*

Kogumiskoht: *KOGUMISKONTEINERID* (müügikohas, elamugruppides, hajaasustuse kokkukandepunktides, kogumispunktides ja jäätmejaamades)

Konteinerite võrgustiku kaudu kogutakse elanikkonnalt peamiselt segapakendit ja paberpapppakendit. Konteinerid peavad olema müügikohtade vahetus läheduses (ca 100 m).

SEGAPAKENDI KOGUMISKONTEINER:

- Kõik Ambla valla müügipunktid
- Aravete, Käravete, Ambla, Roosna ja Jõgisoo suuremad elamugrupid
- Aravete, Käravete ja Ambla kogumispunktid
- Kõik II tasandi kogumispiirkonna jäätmete kokkukandepunktid

PABER- JA PAPPPAKENDI KOGUMISKONTEINER:

- Kõik Ambla valla müügipunktid
- Aravete, Käravete ja Ambla suuremad elamugrupid
- Aravete, Käravete ja Ambla kogumispunkt

Pakendi taaskasutussüsteemi osapooled:

- *Pakendiettevõtted või taaskasutusorganisatsioon* – kohustus korraldada pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist. Finantseerivad kogu pakendijäätmete kogumist ning paigaldavad selleks ettenähtud kohtadesse pakendikonteinerid. Kohustatud tegelema koostöös KOV-ga müügikohtade ja tarbijate teavitustööga: pakendikoguste vähendamine ja vältimine, pakendijäätmete kogumine ja taaskasutamine. Pidada arvestust pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise üle ning esitama kord poole aasta jooksul KOV andmeid kogutud pakendikoguste ja -liikide kohta. Pakendi taaskasutusorganisatsiooni olemasolul on mõistlik sõlmida sellega leping ning pakendite kogumise ja taaskasutuse korraldamine toimub läbi organisatsiooni.

Pakendikogumiskonteinerid tuleks paigaldada järgmiselt:

1. Müügipunktide juurde – alates 01.09.2005.a
 2. Elamugruppide juurde – alates 01.09.2005.a
 3. Hajaasustusega piirkondade kokkukandepunktide juurde – alates 01.03.2006.a
 4. Aravete, Käravete ja Ambla alevike kogumispunktidesse – alates selle valmimisest
- *KOV* – määrab oma jäätmehoolduseeskirjas kindlaks pakendikonteinerite täpsed asukohad ning korraldab nende paigaldust ettenähtud kohtadesse (administratiivne korraldus – kokkulepped maaomanikega jne)
 - *Tarbijad* – kasutavad pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemi vabatahtlikkuse alusel. Pakendi ja pakendijäätmete äraandmine on tarbijatele tasuta.

3. Ohtlike ainete saastunud pakendi kogumissüsteem

Korraldab: *PAKENDIETTEVÕTE*

Finantseerib: *PAKENDIETTEVÕTE*

Kogumiskoht: *OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMISKONTEINER*

Ohtlike ainetega saastunud või neid sisaldavad pakendid ja pakendijäätmed, mis liigituvad ohtlike jäätmete hulka, kogutakse Ambla vallas asuvas ohtlike jäätmete kogumiskonteineris.

Pakendiettevõte paigaldab KOV ohtlike jäätmete kogumiskonteinerisse täiendavad pakendijäätmete kogumiskonteinerid ning kannab nende jäätmete käitlemise kulud.

Jäätmekäitlusettevõte kogub ohtlike ainetega saastunud pakendijäätmed koos teiste ohtlike jäätmetega ning suunab ohtlike jäätmete käitlussüsteemi. Annab taaskasutusorganisatsioonile aru kogutud pakendijäätmete koguste ja liikide kohta.

OHTLIKE AINETEGA SAASTUNUD PAKENDIJÄÄTMETE KOGUMINE EELTOODUD VIISIL HAKKAB TOIMUMA PÄRAST VASTAVASISULISE TAASKASUTUSORGANISATSIOONI TEKKIMIST, KUID MITTE HILJEM KUI 01.01.2006.a.

4. Ettevõtete pakendi kogumissüsteem

Korraldab: *PAKENDIETTEVÕTE* või *TAASKASUTUSORGANISATSIOON*

Finantseerib: *PAKENDIETTEVÕTE* või *TAASKASUTUSORGANISATSIOON*

Kogumiskoht: *ETTEVÕTTE TOOTMISTERRITOOORIUM*

Ettevõtete all mõeldakse kõiki Ambla vallas tegutsevaid tootmis- ja teenindusettevõtteid, kes oma tegevuses kasutavad erinevat liiki pakendeid ning pakendatud kaupu. Ettevõtete e. *Tarbija* poolt kasutatud pakendite ja pakendijäätmete kogumine ja taaskasutamine toimub *Tarbija* ja pakendiettevõtte vahelisel kokkuleppel, arvestades *Pakendiseaduses* reguleeritud pakendiettevõtte kohustusi. *Pakendiseaduse* § 16 kohaselt on pakendiettevõttel kohustus kokku koguda ja taaskasutada enda poolt pakendatud või imporditud kauba pakendid ja nendest tekkinud pakendijäätmed ning kanda eelnimetatud tegevusega seotud kulud.

Pakendiettevõttel või organisatsioonil on enda poolt toodetud või imporditud pakendi kogumiseks järgmised võimalused:

- *Kogumine iga ettevõtte territooriumil* – ettevõtete poolt kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kogutakse selleks rajatud kogumiskohas iga ettevõtte territooriumil.

Pakendiettevõte peab varustama ettevõtteid keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele ning kandma ettevõtte otsesed kulud pakendi kogumisega seoses.

- *Kogumine suuremate ettevõtete territooriumil* – ettevõtete poolt kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kogutakse ainult suuremate sama tegevusalaga ettevõtete territooriumil.

Pakendiettevõtte peab varustama suuremad ettevõtted keskkonnanõuetele vastavate kogumisvahenditega, tühjendama neid vastavalt vajadusele, kandma otsesed pakendikogumisega seotud kulud ettevõttele ning teavitama väiksemaid ettevõtteid kogumiskoha paiknemiskohast.

Ambla valla ettevõtted, kes kasutavad pakendeid, peavad kokku leppima pakendiettevõttega, kelle pakendeid nad kasutavad, pakendijäätmete kogumise viisis ning nõustuma pakendiettevõtte sooviga nende territooriumile pakendikonteinerite paigaldamisega. Ettevõtted, kes ei tee pakendiettevõttega koostööd, peavad ise enda poolt kasutatud pakendid ja pakendijäätmed kokku koguma ja transportima pakendiettevõtte territooriumile ning kandma sellega seonduvad kulud. Spetsiaalseid ettevõtete poolt kasutatud pakendite ja pakendijäätmete kogumispunkte, väljaspool „tarbija ettevõtete“ territooriume Ambla valda ei rajata.

Ambla valla pakendiettevõtted ja vajalikud pakendikonteinerid

Ambla vallas on pakendimüügiettevõtetenä käsitletavat:

Pakendiettevõtte	Tegevusala	Asukoht
Aravete Kütus AS	Kiirtoitlustus, joogitaara	Märjandi küla
A & O kauplus	Toidukaubad	Aravete alevik
RR Lektus AS Ambla pood	Toidukaubad	Ambla alevik
RR Lektus AS Aravete pood	Toidukaubad	Aravete alevik
Vallalain OÜ Käravete pood	Toidukaubad	Käravete alevik
Vallalain OÜ Kuulmata kauplus Amblas	Toidukaubad	Ambla alevik
Vesiroos AS	Toidukaubad	Ambla alevik

Külades, kus on mitu pakendiettevõtet kõrvuti ei ole otstarbekas kõikide ettevõtete juurde segapakendi kogumiskonteinerid paigaldada. Sellisel juhul peavad ettevõtted omavahel kokku leppima.

Tabel 15. Ambla vallas paigutatavad pakendikonteinerid

Alev, küla	Konteinerite arv, erinevate objektide juures			
	Müügipunktid	Elamugrupid	Kogumispunkt Jäätmejaam	Kokkukandepunkt
AMBLA VALD				
Aravete alevik	2+2	3+3	2+2	
Ambla alevik	2+2	1+1	1+1	
Käravete küla	1+1	1+1	1+1	
Roosna küla		1 (segapakend)		
Jõgisoo küla		1 (segapakend)		
Reinevere küla				1 (segapakend)
Rava küla				1 (segapakend)
Raka küla				1 (segapakend)
Kukevere küla				1 (segapakend)
Kurisoo küla				1 (segapakend)
Mägiste küla				1 (segapakend)
Märjandi küla				1 (segapakend)
Sääsküla küla				1 (segapakend)
KOKKU:	10 tk.	12 tk.	8 tk.	8 tk.

1 – SEGAPAKENDIKONTEINER

1+1 – SEGAPAKENDI JA PABER-PAPPPAKENDI KONTEINERID

Müügipunktide, elamugruppide ja kogumispunktidesse paigutatakse nii paber- ja papijäätmete kogumiskonteinerid kui ka segapakendi kogumiskonteinerid. Jäätmete kokkukandepunktidesse paigutatakse ainult segapakendi kogumiskonteinerid

6.2.2 Orgaanilised jäätmed

Orgaanilised biolagunevad jäätmed moodustavad olulise osa segaolmejäätmetest. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamisel on võtmeroll ladestatavate segaolmejäätmete koguste vähendamisel ning prügilate keskkonnaohu minimeerimisel. Orgaanilise aine rikkad on ka reoveesete, loomsete ja taimsete kudede jäätmed, puidujäätmed jne. Käesolevas punktis käsitletakse olmelise tekkega biolagunevaid jäätmeid nagu paber, köögijäätmed, haljastusjäätmed.

Paberi- ja papijäätmed (ka. pakend) on eraldi kogutuna kergesti taaskasutatavad. Vanapaberi taaskasutamiseks on tarvis see eraldada muudest jäätmetest ning vältida selle kvaliteedi langemist. Antud jäätmete koguste vähendamine on võimalik eelkõige paberi- ja papijäätmete kogumisvõrgustiku rajamise abil. Paberi- ja papijäätmed suunatakse taaskasutusse läbi pakendijäätmete kogumissüsteemi. Samuti põletatakse suurem osa paberijäätmetest kodumajapidamistes. Paberi ja papppakendi konteinerid paigaldatakse Aravete, Käravete, Ambla aleviku kortermajade juurde koos segapakendi kogumiskonteineritega ning Aravete, Käravete, Ambla aleviku kogumispunktidesse.

Haljastusjäätmetest saab eristada koduaedades ja ühiskondlikel aladel (pargid, kalmistud) tekkivaid haljastusjäätmeid. Ühiskondlike haljasalade hooldamisel tekkivate jäätmete käitlemisel on eesmärgiks suunata need 2008. aastaks 80 % ulatuses taaskasutusse (kompostimine). Koduaedades tekkivate haljastusjäätmete koguste vähendamiseks, tuleb propageerida nende kohapealset komposteerimist. Ambla valla kalmistute juures peaks olema kogumiskonteiner nii segaolmejäätmete kui ka haljastusjäätmete kogumiskonteiner.

Reoveesete käitlemisvõimalused tuleks välja ehitada Aravete reopuhastis. Süsteem peaks võimaldama teiste piirkonna puhastite ja eramajapidamiste reoveesetet töödelda ning kompostida, koos teiste orgaaniliste jäätmetega (haljastus- ja puidujäätmed).

Orgaanilised toidujäätmete eraldikogumine on vabatahtlik. Suuremaid investeeringuid orgaaniliste toidujäätmete käitlussüsteemi ülesehitamiseks ei tehta. Kortermajade puhul on vabatahtlik paigutada lokaalsed kompostrid, kus komposteeritakse kodumajapidamistes tekkivaid orgaanilisi jäätmeid ning tekkivat komposti saab kasutada haljastuses. Kompostrite paigaldamisega seonduvad kulud katavad jäätmetekitajad ise, kuid sealäbi on võimalik oluliselt vähendada segaolmejäätmete teket ning igapäevaseid otsekulusid jäätmekäitlusele.

Orgaaniliste jäätmete käitlemine alates 01.01.2008

Alates 01.01.2008 muudetakse orgaaniliste jäätmete eraldikogumine kohustuslikuks kortermajades, kus on vähemalt 4 korterit. Eraldikogutud orgaaniliste jäätmete kogumine muudetakse korraldatud

olmejäätmeveo I tasandi piirkonnas korraldatud olmejäätmeveo lahutamatuks osaks. Orgaanilisi jäätmeid hakkab koguma korraldatud olmejäätmevedu teostav jäätmekäitlusettevõte.

Orgaanilised toidujäätmed, mis kogutakse korraldatud olmejäätmeveo kogumissüsteemiga transporditakse otse käitluskohta, n. Väätša prügilas (toidujäätmete kompostimise käigus võib tekkida nõrgvett ja mitte komposteeruvaid jäätmeid, mis nõuavad erikäitlust).

TÄPSEM ORGAANILISTE JÄÄTMETE KOGUMISE JA KÄITLEMISE SÜSTEEM TÖÖTATAKSE VÄLJA PÄRAST RIIKLIKU KONTSEPTSIOONI VÄLJA TÖÖTAMIST 2005. AASTAL.

6.2.3 Ohtlikud jäätmed

Jäätmeseaduse §65, lg 2 kohaselt kohustub kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil korraldama kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja üleandmist jäätmekäitlejatele. Kohalik omavalitsus ei pea korraldama oma haldusterritooriumil probleemtoodetest tekkinud ohtlike jäätmete kogumist.

Ambla valla ohtlikud jäätmed kogutakse Ambla valla ohtlike jäätmete kogumiskonteineris, mis paigaldatakse 2005 – 2006. aastal.

Lisaks ohtlike jäätmete kogumiskonteinerile, korraldab Ambla Vallavalitsus vähemalt kord aastas ohtlike jäätmete kogumisringi. Kogumisringi läbiviimisel keskendutakse peamiselt hajaasustusega piirkondades tekkinud ohtlike jäätmete kogumisele. Ohtlike jäätmete kogumisringi peatumispunktideks on II tasandi korraldatud olmejäätmeveo piirkonna jäätmete kokkukandepunktid.

Suuremate koguste ohtlike jäätmete üleandmiseks, peavad elanikud pöörduma otse ohtlike jäätmete käitlusettevõtte poole. Ohtlike jäätmete üleandmine kogumissüsteemile peaks eraisikutele olema tasuta.

Ohtlikke jäätmeid tekitavad ettevõtted (sh. meditsiiniuasutused) peavad sõlmima ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omava ettevõttega jäätmete üleandmiseks vastavasisulise lepingu. Ohtlike jäätmete kogumiseks peavad ettevõtted rajama või leidma spetsiaalse koha, mis on vastavalt märgistatud ning kogumiseks tuleb kasutada spetsiaalset jäätmetaarat. Kõikides Ambla valla apteekides tuleb paigaldada vanade ravimite kogumiskonteiner.

Samuti peavad eelnimetatud ettevõtted vastu võtma ettevõttesisesed jäätmekäitluseeskirjad. Ohtlike jäätmete kogumise ja üleandmisega seotud kulud katavad ettevõtted ise. Jäätmete üleandmise tõestamise aluseks on vastavasisuline ohtlike jäätmete saatekiri.

6.2.4 Ehitus- ja lammutusjätmed

Nimetatud jäätmete tekke kogused sõltuvad otseselt majanduslikust olukorrast, mida kiirem on majanduslik kasv, seda enam toimub uute ehitiste rajamist ning vanade lammutamist. Eesmärgiks peab olema ehitusjätmete eraldi kogumine.

Peamiseks eesmärgiks on jäätmekoguste ja jäätmete ohtlikkuse vähendamine. Eesmärgi täitmisel on peamine roll tööde teostajal, ehitus- ja lammutustöödel saab jäätmeteket vältida ja koguseid vähendada mõistliku töökorralduse ja tööde parema organiseeritusega. Selleks tuleb:

- Suurendada korduskasutatavate materjalide kasutamist;
- Vähendada materjalide raiskamist tööde kõigil etappidel;
- Vähendada ohtlike ainete kasutamist;
- Eraldada ja koguda ehituse kõigis etappides tekkivad ohtlikud jätmed;
- Lammutusjätmete hulgast võimalusel eraldada turuväärtust omavad materjalid;
- Lammutusjätmete hulgast eraldada materjalid, mis võivad jäätmete edasisel töötlemisel ja kasutamisel põhjustada kvaliteedi langust;
- Siduda ehitus- ja lammutusjätmete käitlussüsteemi kirjeldus ehitusloa dokumentatsiooniga.

Tavajäätmetest ehitus- ja lammutusjätmete taaskasutamiseks, kuni 5 tonni aastas, peavad jäätmetekitajad ennast registreerima Järvamaa Keskkonnateenistuses, esitades Keskkonnaministri määruses nr 18, 20.04.2004 „*Jäätmeloa omamise kohustusest vabastatud isiku või tavajäätmete vedajate teate ja registreerimisetõendi*“ (RTL 49, 844, 2004).

Ehitusjätmete kogumisel, tuleb eraldi koguda ohtlike aineid sisaldavad või nendega saastunud jätmed:

- *Asbesti sisaldavad materjalid*
- *Värvide, naftasaaduste jt ohtlike ainete saastunud materjalid (kivid, pinnas, puit jms)*
- *Puidukaitsevahenditega immutatud puitmaterjalid*

Nimetatud jäätmeid peab kogu tegevusprotsessi kestel käsitlema ohtlike jäätmetena ning käitlema *Jäätmeseadusega* sätestatud korras. Ohtlike ehitus- ja lammutusjätmete kogumine ehitusobjektile peab toimuma spetsiaalsetes kogumiskonteinerites ning tekkinud jätmed tuleb üle anda otse ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele. Asbesti sisaldavaid ehitusmaterjale tuleb käidelda Keskkonnaministri määrusega nr 22, 21.04.2004 „*Asbesti sisaldavate jäätmete käitlemisnõuded*“ kehtestatud korras ning üle anda selleks jäätmeluba omavale jäätmekäitlusettevõttele. Järvamaal omab asbestijätmete käitlemiseks luba AS Väätša Prügila.

6.2.5 Puidujätmed

Puidujätmete taaskasutamisel tuleks eelkõige tähelepanu pöörata nende taaskasutamisele läbi soojusenergia tootmise. Mittepõlevate või raskesti põlevate puidujätmete kõrvaldamine või

taaskasutamine väljaspool spetsiaalset jäätmekäitluskohta või prügilat on lubatud üksnes *Jäätmeseadusega* sätestatud korras ja Järvamaa Keskkonnateenistusega kooskõlastatult.

Tavajäätmetest puidujäätmete taaskasutamiseks, kuni 5 tonni aastas, peavad jäätmetekitajad ennast registreerima Järvamaa Keskkonnateenistuses, esitades Keskkonnaministri määruses nr 18, 20.04.2004 „*Jäätmeola omamise kohustusest vabastatud isiku või tavajäätmete vedajate teate ja registreerimisetõendi*“ (RTL 49, 844, 2004).

Ohtlike ainetega töödeldud puidujäätmeid käsitletakse ohtlike jäätmetena ning need tuleb üle anda otse ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele.

6.2.6 Probleemtooted

Probleemtooted on kõik tooted, mille jäätmed võivad põhjustada kõrgendatud riske inimese tervisele ja keskkonnale. Siiani on reguleeritud probleemtoodete käitlust koos teiste ohtlike jäätmetega, kuid nende kõrgendatud riskist tulenevalt, tuleb nende käitlemisele täiendavat tähelepanu pöörata.

Probleemtooted on:

- *patareid ja akud*
- *PCB-sid sisaldavad seadmed*
- *mootorsõidukid ja nende osad*
- *elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad*

Jäätmeseadusest tulenevalt on probleemtoodete tootja kohustatud korraldama enda poolt toodetud ja edasimüüdud probleemtoodete ja nende jäätmete kokkukogumise ja taaskasutamise või kõrvaldamise ning kandma nimetatud tegevusega seotud kulud. Selleks peavad tootjad (sh. ka müüjad) korraldama vastavate probleemtoodete kogumise.

Patareid

Patareide kogumiseks tuleks paigutada koolidesse, vallamajja, poodidesse jne spetsiaalsed patareide kogumiskastid, täpsed asulohad määratakse kindlaks Ambla valla jäätmehoolduseeskirjas.

Mootorsõidukid ja nende osad sh akud

Alates 16. juulist 2003 võetakse prügilasse kasutatud rehve vastu ainult tükeldatult. Alates 16. juulist 2006 ei võeta prügilasse enam vastu ka tükeldatud kasutatud rehve.

Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) tagasivõtmise peavad tootja-vastutuse põhimõttel ellu rakendama ja finantseerima tootjad ja turustajad, kes võivad selle ülesande delegerida jäätmekäitlejatele.

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu poolt vastu võetud direktiivile 2000/53/EÜ vanasõidukite kohta, peab hiljemalt 1. jaanuariks 2006 kõigi kasutuselt kõrvaldatud sõidukite materjali aastane korduv- ja taaskasutamine hõlmama vähemalt 85% sõiduki keskmisest massist ning aastane korduvkasutus ja ringlussevõtt vähemalt 80% sõiduki keskmisest massist.

Akude kogumine võiks toimuda happekindlates kogumiskonteinerites:

- ohtlike jäätmete kogumiskonteineris Aravete ja Ambla alevikus;
- Aravete Kütus AS tanklas Märjandi külas.

Vanarehve tuleks koguda üks kord aastas läbiviidava kogumisringi käigus.

Elektri- ja elektroonikaseadmed ning nende osad

Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid kogutakse üks kord aastas läbiviidava kogumisringi käigus ning Ambla valla jäätmete kogumispunktis ning Paide linna jäätmejaamas. Elektri- ja elektroonikaseadmete kogumise korraldamist EL elektri- ja elektroonikaseadmete direktiiv on püstitanud eesmärgi koguda kodumajapidamistest 31. detsembriks 2006 neli kilogrammi elektri- ja elektroonikajäätmeid inimese kohta aastas

6.3 Segaolemejäätmete kõrvaldamine

- Ambla vallast kogutud segaolemejäätmed kõrvaldatakse Väätsa prügilas.

7. JÄÄTMEHOOLDUSE EESMÄRKIDE ELLUVIIMINE JA RAHASTAMINE

7.1 Ambla valla seadusandlus

Üleriigilist seadusandlust täpsustavad kohaliku omavalitsuse õigusaktid, mille hulgast on jäätmekäitluse korraldamise aspektist olulisem jäätmehoolduseeskiri.

Ambla valla jäätmehoolduseeskiri uuendatakse pärast korraldatud olmejäätmeveo konkursi välja kuulutamist.

Kuni jäätmekäitlusettevõttele jäätmeloa väljastamiseni toimub korraldatud olmejäätmevedu samadel tingimustel nagu 2004. aastal ning seniste jäätmekäitluslepingute alusel.

Uuendatud jäätmehoolduseeskirjades tuleb lisaks *Jäätmeseaduse § 71* toodule, täpsustada:

1. Korraldatud olmejäätmeveo I ja II tasandi veopiirkondade täpsed piirid;
2. Korraldatud olmejäätmeveo miinimumpakett korraldatud olmejäätmeveosüsteemile üleantavate jäätmekoguste osas;
3. Segaolemejäätmete üleandmisel jäätmekäitlusteenuse hind;

4. Jäätmekäitlusettevõttega lepingu sõlmimise kohustuslikkus;
5. Taaskasutatavate jäätmete kogumiskohad;
6. Pakendijäätmete kogumiskonteinerite täpsed asukohad ja pakendijäätmete liigid, milliseid sinna kogutakse;
7. Pakendi müügikohtade kohustused tagatisrahaga seotud pakendi vastuvõtul;
8. Ettevõtete jäätmehooldusega seotud kohustused.

Korraldatud olmejäätmeveo konkursi korraldamiseks ja rakendamiseks peavad Ambla Vallavolikogu kehtestama järgmised korraldatud jäätmevedu reguleerivad õigusaktid:

1. Korraldatud olmejäätmeveo tingimuste kindlaks määramine.
2. Korraldatud olmejäätmeveo avaliku konkursi korraldamise kord (arvesse tuleks võtta lisaks *Jäätmeseaduse* nõuetele, järgmiseid õigusakte: *Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse* § 6 lõige 1, *Konkurentsiseaduse* § 14 lõige 2 ning Vabariigi Valitsuse 25.09.2001 määrus nr 303 „*Eri- või ainuõiguse andmiseks avaliku konkursi korraldamise kord*“.
3. Jäätmevaldajate registri pidamise kord.
4. Korraldatud olmejäätmeveost vabastamise kord.

Lisaks eeltoodud õigusaktidele peaks Ambla Vallavalitsus ja MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus sõlmima lepingu, mis võimaldaks KEJHK-I arendada Ambla valla jäätmehooldust.

7.2 Ambla valla ülesanded

Ambla Vallavalitsuse otsesed ülesanded piirkonna jäätmehoolduse arendamisel ning käesolevas jäätmekavas püstitatud eesmärkide saavutamisel on järgmised:

- osaleb aktiivselt MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse töös.
- rahastab MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse jäätmehooldusalast tegevust, vastavalt käesoleva Jäätmekava tegevuskavale ning MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse eelarvele.
- osaleb oma rahalise osalusega MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduse poolt taotletavates jäätmehooldusalastes projektides, vastavalt käesoleva Jäätmekava tegevuskavale.
- määratleb ning viib läbi vajalikud planeeringulised protseduurid jäätmekäitluskohtade rajamisel.
- kindlustama korraldatud olmejäätmeveo tingimustes jäätmete kogumiseks ja veoks ettenähtud transpordivahendite ligipääsu kõikidele jäätmevaldajatele. See puudutab eelkõige talvetingimustes korrapärast lumetõrjet, ajutisi läbisõidupiiiranguid märgadel perioodidel ning üldist teedevõrgu seisukorda.

7.3 MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse ülesanded

Jäätmehoolduse korraldamine regionaalsel tasandil on korraldatakse koostöös MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse liikmetest kohalike omavalitsustega. Selleks delegeerib Ambla Vallavalitsus MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskusele järgmised *Jäätmeseadusest* tulenevad Ambla valla jäätmehooldusealased ülesanded:

- omavalitsuse territooriumil optimaalse ja põhjendatud jäätmekäitlushinna kujundamine
- olmejäätmete ja taaskasutatavate jäätmete käitlemiseks konkursside korraldamine
- jäätmealaste andmebaaside ning registrite haldamine
- ebaseaduslikult keskkonda viidud jäätmete kõrvaldamine ja nendest põhjustatud keskkonnareostuse likvideerimine
- jäätmeloaga määratud jäätmekäitlustingimuste täitmise kontrollimine
- korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmete veopiirkondade, jäätmeliikide, vedamise sageduse ja aja ning jäätmeveo teenustasu piirmäära kehtestamine
- kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumine ja käitlemine
- kompostitavate -, ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine
- teeninduspiirkonnas olmejäätmete ja vajadusel muude jäätmete kogumine ja vedu
- korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmete käitlemine
- teeninduspiirkonnas korraldatud olmejäätmeveoga ühinemise kohustusest olmejäätmete valdaja vabastamine
- jäätmete kogumiskohtade määramine, kuhu tuleb korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada

Lisaks omavalitsuse poolt delegeeritud *Jäätmeseadusest* tulenevatele omavalitsuse jäätmehooldusalastele ülesannetele, on KEJHK ülesandeks oma liikmetest omavalitsuste jäätmehooldusalaste eesmärkide saavutamiseks teostada järgmiseid tegevusi ²² :

- koostab jäätmehoolduse arendamiseks ja investeringuteks projekte ja rahataotlusi
- töötab välja ja viib ellu jäätmete vähendamise ning taaskasutamise programme
- korraldab jäätmejaamade, sorteerimis- ja ohtlike jäätmete kogumispunktide rajamist ja haldamist
- korraldab jäätmekäitlusalast arendus- ja selgitustööd ning teeb keskkonnateadlikkuse tõstmise alast propagandat
- edendab ja propageerib jäätmete sorteerimist ning liigiti kogumist
- annab välja jäätmehooldusalaseid trükiseid
- korraldab omavalitsuste jäätmekavade ja jäätmehoolduseeskirjade koostamist ja aktualiseerimist
- korraldab omavalitsustes jäätmete taaskasutamist
- korraldab omavalitsuse jäätmehoolduse arendamiseks ühingu kasutusse antud vahendite, kinnis- või registreeritud kantavate vallasasjade kasutamist.

7.4 Jäätmetekitaja ülesanded

Lisaks *Jäätmeseaduses* ja selle alamõigusaktides toodud üldistele jäätmehooldusalasetele nõuetele peavad Ambla vallas tegutsevad ettevõtted ja asutused järgima järgmiseid täiendavaid jäätmekäitlusega seotud kohustusi:

- Põllumajandustootja peab pidama arvestust kasutatud taimekaitsevahendite üle.
- Puidutööstusettevõtted peavad kasutama oma tootmises tehnoloogiat, mis võimaldab maksimaalselt taaskasutada tekkivaid puidujäätmeid (n. kasutama puidu immutus- ja

²² MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse põhikiri, II peatükk, ptk 10

kaitsevahendeid ainult valmistoodangul, mitte toormaterjalil).

- Jäätmetekitajad, millised tekivad aastas rohkem kui 10 tonni tavajäätmeid või 100 kg ohtlike jäätmeid, esitama oma tegevuskohajärgsele kohalikule omavalitsusele, aasta lõpul aruande, kus on näidatud jäätmete liikumine möödunud aasta jooksul.
- Autoremondi, -hoolduse või lammutamisega tegelevad ettevõtted peavad sõlmima, alates 01.09.2005.a. tekkinud ohtlike jäätmete (vanaõlid, jahutusvedelikud, akud jne) üleandmiseks ohtlike jäätmete käitlusettevõttega jäätmekäitlemislepingu.
- Meditsiinasutused ja -ettevõtted peavad kasutama tekkinud jäätmete kogumiseks spetsiaalseid kogumiskonteinereid ning vastu võtma ettevõtte jäätmekäitluseeskirja, kus on toodud ettevõtte või asutuse poolt läbiviidava jäätmekäitluse kirjeldus, töötajate tegevus ja vastus, jäätmekäitlusettevõtte millisele jäätmed üle antakse. Nõue rakendub alates 01.09.2005.a.
- Juriidilistelt isikutelt ei nõuta jäätmeloa olemasolu, vastavalt Keskkonnaministri määrusega nr 21, 21.04.2004.a „Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeloa omamine kohustuslik, taaskasutamine või tekkekohas kõrvaldamise nõuded“.
- Eeltoodud punktis käsitletud jäätmetekitajad on kohustatud ennast registreerima Järvamaa keskkonnateenistuses, esitades Keskkonnaministri määruises nr 18, 20.04.2004 „Jäätmeloa omamise kohutusest vabastatud isiku või tavajäätmete vedajate teate ja registreerimisetõendi“ (RTL 49, 844, 2004).
- Ettevõtted millised alustavad oma tegevust Ambla vallas, sõltumata nende tegevusvaldkonnast, on kohustatud omavalitsusest tegevus- või kauplemisluba taotledes esitama lisaks muudele dokumentidele ettevõtte jäätmekava, kus on toodud põhjalik ülevaade kavatsetavast jäätmehooldusest ettevõttes.
- Ettevõtted, millised juba tegutsevad Ambla valla haldusterritooriumitel, peavad koostama oma ettevõtte jäätmekava hiljemalt 01.01.2006.a ning esitama selle kooskõlastamiseks oma tegevuskohajärgsele omavalitsusele.

7.5 Jäätmehoolduse arendamise rahastamine

Ambla valla jäätmehoolduse arendamine toimub läbi MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuse.

Jäätmehoolduse arendamise rahastamine toimub järgmiselt:

- 1) Ambla valla liikmemaks KEJHK-le
- 2) Ambla valla sihtotstarbelised eraldised KEJHK-le
- 3) Ambla valla omaosalus KIK-i projektides
- 4) Saastetasu segaolmejäätmete ladestamisest

Alates korraldatud olmejäätmeveo ning KEJHK lepinguhaldussüsteemi rakendumisest, toimub Ambla valla jäätmehoolduse arendamise rahastamine järgmiselt:

1. Ambla valla liikmemaks KEJHK-le
2. Saastetasu segaolmejäätmete ladestamisest
3. KEJHK lepinguhaldussüsteemist saadavast tulust

Vastavalt *Saastetasu seadusele* 10.02.1999, jõustunud 21.03.1999.a (RT I 1999, 24, 361, redaktsioon 1999, 54, 583; 95, 843; 2001, 102, 667; 2002, 61, 375; 2003, 25, 153; 2004, 9, 52; 32, 228; 53, 371) on saastetasu maksmise eesmärk erinevate saasteainete ja jäätmete keskkonda viimisega tekitatavat võimaliku kahju. Saastetasu ei maksta jäätmete viimisel keskkonda kui viidav kogus on väiksem kui Jäätmeseadusega kehtestatud jäätmeloa kohustuslikkuse alampiir ning jäätmete keskkonda viimisel nende taaskasutamise eesmärgil Jäätmeseaduse tähenduses. Saastetasu seaduse § 7 kohaselt makstakse saastetasu olmejäätmete keskkonda viimisel 75% ulatuses jäätmete päritolukoha kohaliku omavalitsuse eelarvesse ja 25% ulatuses riigieelarvesse. Teiste jäätmeliikide keskkonda viimisel laekub 100% saastetasust riigieelarvesse. Saastetasu kasutatakse seadusega sätestatud sihtotstarbel ja korras piirkonna jäätmehoolduse arendamiseks.

Saastetasu seadusega kehtestatud saastetasu määrad jäätmete keskkonda viimisel on järgmised:

- *Tavajäätmed* – alates 2004. aasta 01. jaanuarist 4,0 krooni, alates 2005. aasta 01. jaanuarist 30,0 krooni;
- *Olmejäätmed* – alates 2004. aasta 01. jaanuarist 4,0 krooni, alates 2005. aasta 01. jaanuarist 30,0 krooni;

Tabel 16. Hinnanguliselt omavalitsustele laekuv saastetasu

Jäätmetekitaja	Prognoos	
	Kogus	Saastetasu
AMBLA VALD		
<i>Kodumajapidamised (I tasand)</i>	279,92	7 557,85
<i>Kodumajapidamised (II tasand)</i>	44,1	1 190,70
<i>Ettevõtted ja asutused</i>	ca 120	3 240,00
	KOKKU: 11 988,55	

7.6 Jäätmevaldajate register.

Jäätmeseaduse §69 kohaselt peab kohaliku omavalitsuse organ asutama oma määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestama registri pidamise korra. Jäätmevaldajate registri pidamise eesmärgiks tekitada omavalitsusel ülevaade kõikidest piirkonna jäätmetekitajatest, nende poolt jäätmeliikidest ja kogustest.

Jäätmevaldajate registris võiks kajastuda järgmised andmed:

- Jäätmetekitaja nimi
- Jäätmetekitaja aadress
- Erasisikust jäätmetekitaja puhul kasutatav elamutüüp
- Jäätmetekitaja asukoht korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas ning piirkonna tasand (I või II tasand)
- II tasandi piirkonna puhul jäätmete kokkukandepunkti asukoht
- I tasandi piirkonna jäätmetekitajate puhul kasutatava konteineri tüüp
- Jäätmeveo sagedus
- Kogutud jäätmekogus

- Andmed jäätmeveost ajutise vabastamise kohta

Kõik piirkonnas tegutsevad jäätmekäitlusettevõtted peavad tegevuskohajärgsele omavalitsusele kord kvartalis andma eeltoodud andmeid oma klientide kohta. Taaskasutatavate jäätmete käitlejad peavad esitama kogutud jäätmeliikide ja –koguste kohta kogumiskohtade järgi.

Ambla valla jäätmevaldajate register moodustakse koostöös teiste KEJHK omavalitsustega ning ühildatakse KEJHK lepinguhaldussüsteemiga.

8. Tegevuskava eesmärkide realiseerimiseks

Nr.	Tegevuse / projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja , rahastaja	Maksumus	Kommentaar
1. KORRALDATUD OLMEJÄÄTMEVEDU					
1.1	Segaolmejäätmete kogumiseks ja veoks korraldatud olmejäätmete konkursi läbi viimine	01.01.2006	KOV ja KEJHK	7000.00	Konkursi tulemusel sõlmitakse leping segaolmejäätmete veoks parima pakkumise teinud jäätmekäitlusettevõttega
1.2	Segaolmejäätmete kogumiseks konterivõrgustiku rajamine	Hiljemalt 01.03.2006	KEJHK, Jäätmekäitlusettevõte	-	Konkursi võitnud jäätmekäitlusettevõte rajab kogu Ambla valda katva segaolmejäätmete konteinerivõrgustiku.
1.3	Kõikide jäätmetekitajatega lepingute sõlmimine	Hiljemalt 01.03.2006	KEJHK, Jäätmekäitlusettevõte	-	Jäätmetekitajate määratlemise aluseks on jäätmevaldajate register ja jäätmekava.
1.4	Jäätmevaldajate registri sisseseadmine	Hiljemalt 01.03.2006	KOV, KEJHK	13 602.00	7000.00 + 2,7 krooni ühe elaniku kohta
2. OHTLIKE JÄÄTMEDE KOGUMINE					
2.1	Kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumisaktsioonide korraldamine	Iga aasta	Jäätmekäitlusettevõte, KOV, KIK, KEJHK	15 000.00	Kogumisring peaks toimuma vähemalt kord aastas ning endasse haarama kõik Ambla valla külad.
2.2	Ambla valla ohtlike jäätmete kogumiskonteineri soetamine	2005	KOV, KEJHK, KIK	60 000.00	
2.3	Ohtlike jäätmete kogumine Ambla valla ohtlike jäätmete kogumiskonteineris	Iga aasta	KOV, KEJHK, KIK	15 000.00	
3. MUUDE TAASKASUTATAVATE JÄÄTMEDE KOGUMINE					
3.1	Aravete aleviku jäätmekogumispunkti rajamine	2005 – 2007	KOV, KEJHK, KIK	50 000.00	
3.2	Ambla aleviku jäätmekogumispunkti rajamine	2005 - 2007	KOV, KEJHK, KIK	50 000.00	
3.3	Orgaaniliste jäätmete kogumiskonteinerite võrgustiku paigaldamine kortermajade juurde	2008 – 2009	KEJHK, Jäätmekäitlusettevõte	-	Alates orgaaniliste jäätmete eraldikogumise kohutuse rakendamist.
3.4	Pakendijäätmete kogumiskonteinerite võrgustiku väljaehtamine	2005 – 2006	KEJHK, Pakendiettevõtted või TKO ²³	-	Vastavalt käesoleva jäätmekava ptk. 6.2.1.
3.5	Ehitusjäätmete kogumisvõimaluste rajamine	2005 - 2007	KOV, KEJHK, KIK	-	
3.6	Tagatisrahaga kaetud pakendikogumissüsteemi rakendamine	2005	KEJHK, Pakendiettevõtted või TKO ²²	-	Alates vastavasisulise KKMm vastuvõtmist ning vastavalt käesoleva jäätmekava ptk. 6.2.1

²³ TKO – pakendi taaskasutuse organisatsioon

Nr.	Tegevuse / projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja , rahastaja	Maksumus	Kommentaar
3.7	Suuregabariidiliste jäätmete kogumisringide korraldamine	Iga aasta	KOV, KEJHK, KIK	15 000.00	Kogumisring peaks toimuma vähemalt kord aastas ning endasse haarama kõik Ambla valla külad.
3.8	Probleemtoodete kogumise rakendamine				
	Patareide kogumiskastide paigaldamine	2005	KOV, TVO ²⁴	2 500.00	Vastavalt käesoleva jäätmekava pt. 6.2.6
	Akude kogumiskastide paigaldamine	2005	KOV, TVO ²³	-	Vastavalt käesoleva jäätmekava pt. 6.2.6
	Elektri- ja elektroonikaseadmete, vanarehvide kogumine	2005	KOV, TVO ²³	-	Vastavalt käesoleva jäätmekava pt. 6.2.6
3.9	Probleemtoodete kogumise rahastamine	2005 - 2007	TVO ²³	-	„Tootja vastuse printsiip“
4.	ELANIKKONNA KESKKONNATEADLIKKUSE TÖSTMINE ja KOV JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS				
4.1	Keskonnasõbraliku ettevõtte konkursi rakendamine	2006- 2009	KOV, KEJHK	-	Iga aasta valitakse keskkonnasõbralikum ettevõte
4.2	Infovoldikute koostamine ja levitamine ning vallalehtedes jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine	2005 – 2009	KOV, KEJHK	-	Teostab ja rahastab KEJHK oma eelarvelistest vahenditest. KOV roll on olla partneriks KEJHK-le tegevuste läbiviimisel
4.3	Jäätmehooldusalaste seminaride korraldamine	2005 – 2009	KOV, KEJHK	-	
4.4	Jäätmekava uuendamine	2005 - 2009	KOV, KEJHK	-	
4.5	Jäätmehoolduseeskirjade uuendamine	2005	KOV, KEJHK	-	
4.6	Orgaaniliste jäätmete käitlussüsteemi ülesehitus	2005	KOV, KEJHK	-	
4.7	Jäätmehoolduse korraldamiseks seadusandlike aktide ettevalmistamine	2005 - 2007	KOV, KEJHK	-	
5.	PRÜGILATE JA EBASEADUSLIKE JÄÄTMELADESTUSPAIKADE SULGEMINE NING JÄRELHOOLDUS				
5.1	Ambla valla ebaseaduslike ladestuspaikade korrastamine	2005 - 2006	KOV, KEJHK, KIK	-	Maksumused tuleb täpsemalt välja selgitada
5.2	Aravete, Ambla, Kukevere prügilate korrastamiskava uuendamine	2005	KOV, KEJHK, KIK	-	Hinnata uuesti prügilate korrastamise tegevusi ja maksumust
5.3	Aravete prügila korrastamine	2006 – 2007	KOV, KEJHK, KIK	-	Maksumused tuleb täpsemalt välja selgitada
5.4	Ambla prügila korrastamine	2006 – 2007	KOV, KEJHK, KIK	-	Maksumused tuleb täpsemalt välja selgitada
5.5	Kukevere prügila korrastamine	2006 - 2007	KOV, KEJHK, KIK	-	Maksumused tuleb täpsemalt välja selgitada
6.	ETTEVÖTETE JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS				
6.1	Ettevõtete jäätmekavade ja jäätmekäitluseeskirjade koostamine	2005	KEJHK, ettevõtted	-	Jäätmekava koostamise nõude aluseks on Jäätmeseaduse § 44, lg 4

²⁴ TVO – probleemtoodete tootjavastuse organisatsioon

Nr.	Tegevuse / projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja , rahastaja	Maksumus	Kommentaar
6.2	Ettevõtetes taaskasutatavate jäätmete lahuskogumise rakendamine	2005 - 2009	KEJHK, ettevõtted	-	
6.3	Jäätmekäitlusnõuete sidumine ehitus- ja tegevuslubadega	2005	KOV, KEJHK, ettevõtted	-	Saavutamaks kontrolli ja suunamiseks ettevõtteid oma jäätmeid käitlema

Lisad

Lisa 1. Omavalitsuse täpsustatud ülesanded jäätmehoolduse korraldamisel

Õigusakt	Õigus või kohustus
Jäätmeseadus 01.04.2004.a.	
§12, lg 2	Jäätmehoolduse arendamist oma haldusterritooriumil korraldavad <u>omavalitsusorganid</u> .
§ 31	<u>Kohaliku omavalitsuse organ</u> korraldab jäätmete sortimist, sealhulgas liigiti kogumist, et võimaldada nende taaskasutamist võimalikult suures ulatuses.
§ 39	Jäätmehoolduse arendamiseks koostatakse riigi, maakonna ja <u>kohaliku omavalitsuse üksuse</u> jäätmekava.
§ 43, lg 4	Kui maakonna jäätmekava ajakohastamise käigus tehtud muudatused puudutavad kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava, ajakohastatakse <u>kohaliku omavalitsuse üksuse</u> jäätmekava ühe aasta jooksul maakonna ajakohastatud jäätmekava kinnitamisest arvates.
§ 44, lg 4	<u>Kohaliku omavalitsuste organ</u> võib nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt ettevõtjalt äriseadustiku tähenduses, mittetulundusühingult, sihtasutuselt ja seaduse alusel asutatud muult asutuselt Jäätmeseaduse § 39 lõikele 3 vastava jäätmekava koostamist oma kulul ning esitamist, kui see on vajalik kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava koostamiseks või ajakohastamiseks.
§ 44, lg 5	Keskkonnaminister ja <u>kohaliku omavalitsuse organ</u> on kohustatud säilitama jäätmekava koostamise käigus kogutud teabe seadusega sätestatud korras.
§ 46, lg 2	Riigi jäätmekava eelnõu ja maakonna jäätmekava eelnõu koostamisele kaasatakse asjakohaste riigiasutuste, <u>kohalike omavalitsuste organite</u> , valitsusväliste organisatsioonide, ettevõtjate, mittetulundusühingute ning nende liitude esindajad ja teised asjast huvitatud isikud.
§ 47, lg 2	Maakonna jäätmekava eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks vastava maakonna maavanemale ning seisukohavõtuks <u>kohaliku omavalitsuse organile</u> , kelle haldusterritooriumi jäätmekava käsitleb.
§ 55	<u>Kohaliku omavalitsuse üksuse</u> jäätmekava eelnõu esitatakse enne selle vastuvõtmist arvamuse avaldamiseks keskkonnateenistusele ning maavanemale.
§ 56, lg 1	<u>Kohaliku omavalitsuse organ</u> korraldab kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku ja jäätmekava eelnõu arutamiseks vähemalt ühe avaliku istungi.
§ 56, lg 2	<u>Kohaliku omavalitsuse üksuse</u> jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku aeg ja koht tehakse teatavaks vähemalt kaks nädalat enne avaliku väljapaneku algust kohalikus ajalehes. Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku kestus on vähemalt kaks nädalat.
§ 56, lg 3	<u>Kohaliku omavalitsuse üksuse</u> jäätmekava eelnõu arutamiseks korraldatava avaliku istungi aeg ja koht tehakse teatavaks vähemalt kaks nädalat enne avalikku istungit kohalikus ajalehes.
§ 56, lg 4	Avalikku istungit ei pea korraldama, kui avaliku väljapaneku kestel ei esitatud ühtegi ettepanekut või vastuväidet.
§ 57, lg 1	Igaühel on õigus esitada kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku kestel selle kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.
§ 57, lg 2	Jäätmekava eelnõu arutamiseks korraldataval istungil on igaühel õigus avaldada suuliselt jäätmekava eelnõu kohta arvamust.
§ 57, lg 3	Valla- või linnavalitsus vaatab läbi avaliku väljapaneku kestel ja avalikul istungil esitatud ettepanekud ja vastuväited ning otsustab vajadusel jäätmekava eelnõu muutmise vastavalt esitatud ettepanekutele ja vastuväidetele.
§ 58	Valla- või linnavalitsus teeb jäätmekava avaliku väljapaneku ja avaliku istungi tulemused teatavaks kohalikus ajalehes.
§ 59, lg 1	Kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava võtab vastu kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu.
§ 65, lg 2	<u>Kohaliku omavalitsuse organid</u> korraldavad oma haldusterritooriumil kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja nende üleandmist jäätmekäitlejatele, välja arvatud Jäätmeseaduse § 26 lõikes 1 nimetatud juhul.
§ 66, lg 2	<u>Kohaliku omavalitsuse organ</u> korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete kogumise ja veo. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka muid jäätmeid, kui seda tingib oluline avalik huvi.

Õigusakt	Õigus või kohustus
§ 66, lg 3	<i>Kohaliku omavalitsuse organ</i> võib jätta jäätmeveo korraldamata haldusterritooriumi hajaasustusega osades, kus jäätmetekitajate vähesuse ja hajutatuse ning jäätmete väikese koguse tõttu oleks korraldatud jäätmevedu ülemäära kulukas ning korraldatud jäätmeveoks puudub tervise- ja keskkonnakaitsevajadus.
§ 66, lg 4	Jäätmeliigid, millele kohaldatakse korraldatud jäätmevedu, veopiirkonnad, vedamise sagedus ja aeg ning jäätmeveo teenustasu piirmäär kehtestatakse <i>valla või linna volikogu määrusega</i> .
§ 67, lg 1	<i>Kohaliku omavalitsuse organ</i> korraldab iseseisvalt või koostöös teiste omavalitsuste organitega korraldatud jäätmeveo eri- või ainuõiguse andmiseks avaliku konkursi konkurentsiseaduse (RT I 2001, 56, 332; 93, 565; 2002, 61, 375; 63, 387; 82, 480; 87, 505; 102, 600; 2003, 23, 133) alusel kehtestatud korras.
§ 67, lg 4	Veopiirkonna määrab <i>kohaliku omavalitsuse volikogu</i> , lähtudes eeldatavatest jäätmekogustest, hoonestusest ning teede- ja tänavate võrgu eripärast.
§ 67, lg 8	<i>Korraldatud jäätmeveo konkursi korraldaja</i> avalikustab oma otsuse ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus ajalehes.
§ 69, lg 3	<i>Kohaliku omavalitsuse organ</i> asutab määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestab registri pidamise korra.
§ 69, lg 4	<i>Valla- või linnavalitsus</i> võib erandkorras teatud tähtjaks jäätmevaldaja lugeda korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks tema põhjendatud avalduse alusel, kui ta korraldab jäätmekäitluse ise.
§ 69, lg 6	<i>Kohalikul omavalitsusel</i> on õigus saada tasuta teavet jäätmeveo piirkonnas tegutsevalt jäätmevedajalt jäätmevaldajate registri andmete kohta.
§ 70	<i>Kohaliku omavalitsuse organ</i> korraldab korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete taaskasutamise või kõrvaldamise. <i>Kohaliku omavalitsuse organ</i> võib korraldada ka muude jäätmete taaskasutamist või kõrvaldamist.
§ 71, lg 1	Jäätmehoolduseeskiri jäätmehoolduse korraldamiseks kohaliku omavalitsuse üksuses kehtestatakse <i>volikogu määrusega</i> .
§ 72	Jäätmehoolduse arendamist toetatakse olmejäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust.
§ 79	Jäätmekäitleja tegevus- või asukohajärgne <i>valla- või linnavalitsus</i> esitab kümne tööpäeva jooksul pärast jäätmeloa taotluse saamist loa andjale oma arvamuse jäätmeloa taotluse kohta.
§ 85, lg 3	Jäätmeloa andja tunnistab jäätmeloa kehtetuks sellest loa omajat eelnevalt informeerides, kui loa omaja ei ole alustanud <i>kohaliku omavalitsuse organi</i> korraldatud jäätmevedu ühe nädala jooksul loa märgitud tähtjast arvates ega ole esitanud taotlust tegevuse algusaja muutmiseks.
§ 117, lg 3	Keskkonnaministril ja keskkonnajärevalve asutusel on õigus saada toodete valmistajalt või sissevedajalt ning valitsusasutuselt või <i>valla- või linnavalitsuselt</i> andmeid Eestis valmistatavate või Eestisse sisseveetavate toodete ja nende valmistamisel kasutatavate ainete ning neist tekkivate jäätmete ja nende käitluse kohta.
§ 127, lg 2	Jäätmeseaduse §-des 120-126 nimetatud väärtegade kohtuväline menetleja on Keskkonnainspeksioon, politseiprefektuur ning <i>kohaliku omavalitsuse keskkonnakaitseinspektor</i> .
§ 128, lg 5	Kui saastatud kinnisasja omanik ei täida Jäätmeseaduse § 128, lõikes 4 nimetatud kohustust, korraldab jäätmete ning nendest põhjustatud saaste likvideerimise saastatud kinnisasja omaniku kulul <i>kohaliku omavalitsuse organ</i> asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud korras.
§ 128, lg 6	Kui <i>kohaliku omavalitsuse organ</i> ei ole korraldanud oma haldusterritooriumil korraldatud jäätmevedu, kuigi tal oli vastav kohustus, ja sellest tulenevalt on tekkinud keskkonnasaastus, kannab jäätmete ning nendest põhjustatud saaste likvideerimise kuludest poole <i>kohaliku omavalitsuse organ</i> .
§ 135, lg 1	Korraldatud jäätmevedu tuleb korraldada alates 2005. aasta 1. jaanuarist.
§ 135, lg 2	<i>Kohaliku omavalitsuse üksusele</i> , mille haldusterritooriumil elab vähem kui 1500 inimest, korraldatud jäätmeveo korraldamise kohustus Jäätmeseaduse §-de 66-69 tähenduses ei laiene.
Ohtlike jäätmete käitlulitsentsi andmise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise menetluse käigus läbiviidavate menetlustoimingute tähtjad, litsentsi taotlemiseks vajalike andmete loetelu ja litsentsi vorm (RT I 2004, 31, 211)	

Õigusakt	Õigus või kohustus
§ 10, lg 3	Litsentsi taotlemiseks esitab taotleja litsentsi andjale järgmised dokumendid: 3) taotleja jäätmekäitluskohajärgse või kui jäätmekäitluskoht puudub, ettevõtte registreerimiskohajärgse maakonna Keskkonnaministeeriumi keskkonnateenistuse ja valla- või linnavalitsuse arvamus kavandatava tegevuse kohta.
Saastetasu seadus (RT I 1999, 24, 361; 34, 583; 95, 843; 2001, 102, 667; 2002, 61, 375; 2003, 25, 153)	
§ 7, lg 1	Saastetasu makstakse riigieelarvesse, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul. Saastetasu kasutatakse seadusega sätestatud sihtotstarbel ja korras.
§ 7, lg 2	Saastetasu seaduse § 10 lõike 1 punktis 2 nimetatud olmejäätmete keskkonda viimise eest makstakse saastetasu 75 protsendi ulatuses jäätmete päritolukoha <u>kohaliku omavalitsuse</u> eelarvesse ja 25 protsendi ulatuses riigieelarvesse.
Pakendiseadus (21.04.2004, jõust 01.06.2004, RT I 2004, 41, 278)	
§ 15, lg 1	<u>Kohaliku omavalitsuse organ</u> määrab kindlaks oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestab need jäätmehoolduseeskirjas.
§ 15, lg 2	<u>Kohaliku omavalitsuse üksuse</u> jäätmekavas käsitletakse eraldi pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse korraldust ning väljaarendamist ja seatud eesmärkide saavutamise meetmeid.
§ 26, lg 1	Teostada pakendijäätmete käitlemise üle järelevalvet vastavalt Keskkonnajärelevalve seadusega (RT I 2001, 56, 337; 2002, 61, 375; 99, 579; 110, 653; 2003, 88, 591) sätestatud korras.
§ 33, lg 2	<u>Valla- või linnavalitsus</u> on kohustatud teostama Pakendiseaduse § 27 – 32 nimetatud väärtegade kohtuvälisist menetlust.
Keskkonnajärelevalve seadus (06.06.2001, jõust 07.07.2001, RT I 2001, 56, 337, redaktsioon 2002, 61, 375; 99, 579; 110, 653; 2003, 88, 591; 2004, 30, 209; 38, 258)	
§ 3, lg 1	Keskkonnajärelevalvet teostavad Keskkonnainspeksioon, Maa-amet, ja <u>kohalik omavalitsusorgan või -asutus</u> .
§ 6, lg 1	<u>Kohaliku omavalitsusüksuse</u> volikogu kehtestatud keskkonnakaitse- ja kasutusalaalaste otsuste järgimist kontrollivad volikogu poolt selleks volitatud isikud või asutused, või kui neid ei ole määratud, <u>valla- või linnavalitsus</u> .
§ 6, lg 2	Kui kohalikule omavalitsusüksusele on pandud seadusega ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud keskkonnajärelevalve ülesandeid, või kui ta on need endale seaduse alusel ise võtnud, määrab volikogu ka nende teostamiseks vajalikud isikud või asutused või teostab järelevalvet <u>valla- või linnavalitsus</u> .
§ 6, lg 3	<u>Kohalik omavalitsusüksus</u> : 1) rakendab seaduses sätestatud abinõusid ebaseadusliku tegevuse tõkestamiseks ja kohustuslike keskkonnaabinõude elluviimiseks; 2) teavitab Keskkonnainspeksiooni keskkonda kahjustavast või ohustavast õigusvastasest tegevusest või loodusressursi kasutamise seostud õiguspärasest tegevusest, kui selline tegevus seab ohtu inimese elu, tervise või vara, ning Maa-ametit maakasutuse, maakorralduse ja maa-arvestuse nõuete rikkumise juhtumistest.
§ 6, lg 4	Kui <u>kohaliku omavalitsusüksuse volikogu</u> ei ole otsustanud teisiti, toimub käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud keskkonnajärelevalve samaselt riigiasutuste korraldatava järelevalvega ning järelevalve teostajal on oma haldusterritooriumil võrdsed õigused riigi keskkonnajärelevalve asutuse ja keskkonnainspektoriga.
§ 7, lg 1	Keskkonnainspeksioonil on õigus kontrollida seadusega <u>kohalikule omavalitsusüksusele</u> pandud või <u>kohaliku omavalitsusüksuse</u> poolt halduslepinguga võetud keskkonnakaitse- ja -kasutusalaalaste ülesannete täitmist ning <u>kohaliku omavalitsusüksuse volikogu ja valitsuse</u> keskkonnakaitse- ja -kasutusalaalaste üksikaktide seaduslikkust, Maa-ametil on õigus kontrollida toiminguid maakorralduse, maade eraldamise, arvestuse ja kasutuse valdkonnas ning <u>kohaliku omavalitsusüksuse volikogu ja valitsuse</u> vastavate üksikaktide seaduslikkust.
§ 7, lg 2	Keskkonnainspeksioonil ja Maa-ametil on õigus nõuda <u>kohaliku omavalitsusüksuse volikogu ja valitsuse</u> poolt antud, käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud üksikakti ärakirja, Keskkonnainspeksioonil on õigus nõuda antud keskkonnaloa ärakirja.
§ 7, lg 3	<u>Kohaliku omavalitsusüksuse volikogu ja valitsus</u> on käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ärakirja esitama hiljemalt seitsmendal päeval, alates Keskkonnainspeksiooni või Maa-ameti kirjaliku nõude saamisest.

Õigusakt	Õigus või kohustus
§ 7, lg 4	Kui Keskkonnainspeksioon või Maa-amet leiab, et <u>kohaliku omavalitsusüksuse volikogu või valitsuse</u> üksikakt või antud keskkonnaluba ei vasta kas täielikult või osaliselt seadusele või seaduse alusel antud muule õigusaktile, esitab ta kirjaliku ettepaneku viia akt nendega vastavusse. Kui <u>omavalitsusüksuste volikogu või valitsus</u> ei ole 15 päeva jooksul, arvates Keskkonnainspeksiooni või Maa-ameti kirjaliku ettepaneku saamisest, akti või selle sätet seaduse või muu õigusaktiga kooskõlla viinud või on keeldunud seda tegemast, pöördub Keskkonnainspeksioon või Maa-amet halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras protestiga halduskohtusse.
§ 11	Kohaliku omavalitsuse keskkonnakaitseinspektor on linna- või vallavalitsuse või muu omavalitsuse ametnik, kellele järelevalvekohustus on pandud tööülesannete asutusesisese jaotuse või volikogu otsusega.
§ 12, lg 2	Kohaliku omavalitsuse keskkonnainspektoril on tegutsemisõigus töökohajärgse omavalitsusüksuse territooriumil.
§ 13, lg 2	<u>Omavalitsuse keskkonnakaitseinspektori</u> tõendi vormi ning valmistamise, väljaandmise ja äravõtmise korra kehtestab <u>valla- või linnavalitsus</u> .
§ 14, lg 2	Kohaliku omavalitsuse keskkonnakaitseinspektorile väljastatakse vormi- ja eririietus <u>kohaliku omavalitsuse</u> kehtestatud korras ja kujunduses.
§ 16, lg 1	Riigi ja <u>kohaliku omavalitsuse</u> keskkonnakaitseinspektoril on õigus kontrollida füüsilist ning era- ja avalik-õiguslikku juriidilist isikut, riigiasutust ja omavalitsusorganit või -asutust ning nende tegevuskohta, kui isiku või asutuse tegevus mõjutab või võib mõjutada keskkonda ning ohustab või võib ohustada inimese elu, tervist või vara.
§ 16, lg 2	Keskkonnakaitseinspektor oma pädevuse piires: <ol style="list-style-type: none"> 1) kontrollib keskkonnakaitse- ja -kasutuslaste õigusaktide nõuetest kinnipidamist; 2) peatab keskkonnakaitse- või -kasutuslaste nõuetega vastuolus oleva tegevuse ja õiguspärase tegevuse, kui see ohustab inimese elu, tervist või vara; 3) võtab keskkonnakaitsealastest nõuetest kinnipidamise kontrollimisel kontrollproove ja teeb mõõtmisi ning nõuab keskkonna kaitsega seotud dokumentide esitamist; 4) ebaseadusliku tegevuse avastamise või kohustuslike keskkonnakaitseabinõude rakendamata jätmise tuvastamise korral teavitab õiguserikkujat tema tegevuse või tegevusetuse lubamatusest ning teeb vajadusel ettekirjutuse või annab suulise korralduse ebaseadusliku tegevuse lõpetamiseks või kohustuslike abinõude rakendamiseks.

Lisa 2. KEJHK piirkonna 1 jäätmeveo piirkond

